

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W POWIECIE WIERUSZOWSKIM
NA LATA 2021-2027**

Materiał opracowany przez
Powiatowe Centrum Pomocy
Rodzinie w Wieruszowie

Wieruszów, 2020

Spis treści

I. Wstęp	3
II.Regulacja prawne	6
1. Podstawy prawne strategii.....	6
2. Korelacja strategii z innymi dokumentami	7
III.Charakterystyka powiatu wieruszowskiego	9
IV.Diagnoza problemów społecznych	11
1. Infrastruktura społeczna na terenie gmin powiatu wieruszowskiego, analiza wybranych świadczeń.	11
2. Infrastruktura społeczna na terenie powiatu wieruszowskiego o charakterze powiatowym, analiza wybranych świadczeń.	18
3. Uzależnienia	34
4. Przemoc w rodzinie	36
5. Przestępczość	39
6. Zdrowie	40
7. Edukacja	45
8. Osoby z niepełnosprawnością	52
9. Bezrobocie.....	66
V.Analiza SWOT problemów społecznych	76
VI.Część programowa strategii	87
1. Misja.....	87
2. Cele strategiczne	88
3. Cele operacyjne, kierunki działań i sposób ich realizacji	89
VII.Ramy finansowe strategii	103
VIII. Monitorowanie strategii.....	106
IX.Wdrażanie strategii	106

I. Wstęp

Polityka społeczna jest przyjętym i realizowanym przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespołem długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb wszystkich grup społecznych jak i rozwiązywania problemów społecznych. W nauce o polityce społecznej funkcjonuje termin „problemy społeczne” oznaczający wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Problemy społeczne mogą być ograniczone i rozwiązywane. Z racji ich skali i złożoności nie jest możliwe ich rozwiązywanie bez współdziałania wielu instytucji począwszy od rodziny, poprzez środowisko lokalne i zawodowe po skalę ogólnopolską oraz skalę międzynarodową. Zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa generują zapotrzebowanie na określone usługi społeczne, a zwłaszcza usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i osób potrzebujących wsparcia w codziennym życiu. Proces deinstytucjonalizacji usług jest najbardziej zaawansowany w obszarze opieki nad dziećmi, gdzie w miejsce placówek opiekuńczo-wychowawczych upowszechniana jest rodzinna piecza zastępcza. Rodzina nadal zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, którą mogą uczynić ją dysfunkcyjną. Główne problemy zagrażające rodzinom to m.in. długotrwała choroba, bezrobocie, ubóstwo, przemoc, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, alkoholizm. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

Strategia została opracowana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie. W pracach nad nią uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia i policji.

Do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w dniu 9.06.2020 roku Zarządzeniem nr 183/2020 Starosta Wieruszowski powołał zespół w składzie:

- 1) Elżbieta Ochocka, Kierownik PCPR - przewodnicząca zespołu,
- 2) Agnieszka Binkowska – Główny Specjalista PCPR w Wieruszowie – wiceprzewodnicząca zespołu,
- 3) Grażyna Wójciak, Dyrektor PUP - członek zespołu,
- 4) Barbara Kucia, Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Wieruszowie - członek zespołu,
- 5) Małgorzata Wróbel, Naczelną Pielęgniarką - przedstawiciel Powiatowego Centrum Medycznego Sp. z o.o. Szpital Powiatowy w Wieruszowie - członek zespołu,
- 6) Waldemar Leszczyński, przedstawiciel KPP w Wieruszowie - członek zespołu,
- 7) Henryka Sokołowska, Prezes Stowarzyszenia Integracyjnego „KOS” - członek zespołu,
- 8) Bożena Ferdynus, Dyrektor DPS Chróscin-Wieś - członek zespołu,
- 9) Paweł Szandała, Kierownik ŚDS w Osieku z Filią w Czastarach i Chróscinie - członek zespołu,
- 10) Karolina Kaźmierczak, zastępca Naczelnika Wydziału Rozwoju, Promocji i Spraw Społecznych – członek zespołu.

7 czerwca 2020 roku odbyło się I posiedzenie zespołu do opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych podczas którego zespół podzielił się na 3 grupy problemowe w obszarach:

1. Rodzina i dziecko;
2. Niepełnosprawni;
3. Bezrobocie.

W grupie zajmującej się rodziną i dzieckiem pracowali:

E. Ochocka, B. Kucia, M. Wróbel, W. Leszczyński.

W grupie zajmującej się niepełnosprawnością pracowali:

H. Sokołowska, A. Binkowska, B. Ferdynus, P. Szadała.

W grupie zajmującej się bezrobociem pracowali:

G. Wójciak, K. Kaźmierczak, A. Binkowska.

W każdej z w/w grup wyłoniono koordynatora. W grupie zajmującej się opieką nad dzieckiem i rodziną koordynatorem została Pani E. Ochocka, w grupie zajmującej się niepełnosprawnością koordynatorem została Pani A. Binkowska oraz w grupie zajmującej się bezrobociem koordynatorem została Pani G. Wójciak.

Ustalono następujące obszary diagnozowania strategicznego:

- Rodzina,
- Przemoc w rodzinie,
- Uzależnienia,
- Przestępczość,
- Zdrowie,
- Edukacja,
- Niepełnosprawni,
- Bezrobocie.

Każda z grup roboczych w okresie od czerwca do sierpnia 2020 zbierała dane do diagnozy.

4 września odbyło się II posiedzenie zespołu, na którym zapoznano się z zebranymi materiałami. Ustalono, że do 21 września każda z grup przeprowadzi analizę SWOT, ustali cele strategiczne i operacyjne oraz wskaże kierunki planowanych działań.

W dniu 5 października 2020 roku odbyło się III posiedzenie zespołu, na którym wszyscy jego członkowie zapoznali się z opracowanym dokumentem strategii, wnieśli swoje uwagi, zmiany.

Proces planowania strategicznego podzielony został na dwa etapy:

1. Formułowanie strategii;
2. Wdrażanie strategii.

Etap formułowania strategii:

- ustalanie zasad organizacyjnych,
- diagnoza,
- analiza SWOT,
- określenie misji i celów strategicznych,

- sformułowanie celów operacyjnych i kierunków działania wraz ze wskazaniem realizatorów i partnerów, źródeł finansowych i czasu ich realizacji.

Etap wdrażania strategii:

W tej części zostały wskazane rozwiązania organizacyjne, finansowe, kierunki działań z uwzględnieniem procedury aktualizacji i zasad monitorowania.

Dokument ma charakter kilkuletni, został przygotowany na lata 2021-2027. Opracowanie dokumentu strategicznego zostało poprzedzone dogłębną analizą problemów społecznych. Jednocześnie przy formułowaniu założeń strategii kierowano się projektem Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, projektem Wojewódzkiej Strategii w Zakresie Polityki Społecznej do 2030r.

Skuteczność wyznaczonych w strategii działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych (w tym środków z UE) przez Powiat środków finansowych jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych.

II. Regulacja prawne

1. Podstawy prawne strategii

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane są na różnych szczeblach administracji publicznej. Są dokumentami uwarunkowanymi prawnie.

Obowiązek opracowania strategii wynika wprost z art. 19 pkt 1 Ustawy o pomocy Społecznej z dnia 12 marca 2004r. (t. j. Dz.U. z 2019r. poz. 1507 z późn.zm.).

Na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich między innymi:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 920 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 1409 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz. 218 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 111 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 852 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277 z późn. zm.),
- - ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 1327 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (t. j. Dz. U z 2020 poz. 295 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 326),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 176 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 685 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 426 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 1398 z późn. zm.).

2. Korelacja strategii z innymi dokumentami.

Agenda 2030, została przyjęta przez zgromadzenie ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r. Agenda wskazuje 17 celów zrównoważonego rozwoju zapewniających równowagę pomiędzy trzema aspektami :społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Komisja Europejska w projekcie rozporządzenia z 29 maja 2018 r. wskazała 5 celów polityki spójności wspieranych przez EFRR,EFS+FS w perspektywie 2021-2027 :

- Bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza,
- Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa,
- Lepiej połączona Europa- mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne,
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym- wdrażanie Europejskiego Filaru praw socjalnych,
- Europa bliżej obywateli-zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich i wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030- projekt – załącznik nr 1 do uchwały Nr1556/19 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2019 r.

Dokumentem wyznaczającym kierunki polityki społecznej w województwie łódzkim jest Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030- projekt przyjęty uchwałą Nr 1556/19 przez Zarząd Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2019 roku. Jako główne cele strategiczne wskazano : Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka, Obywatelskie społeczeństwo równych szans oraz Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. W sferze społecznej, w celu strategicznym : Obywatelski Społeczeństwo Równych Szans określono cele operacyjne, kierunki działań i działania m.in.:

Cel operacyjny : Rozwój kapitału społecznego

Kierunki działań:

- Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych,
- Rozwój sektora organizacji pozarządowych i wolontariatu,
- Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury, sportu ,turystyki i rekreacji,
- Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej.

Cel operacyjny: Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

Kierunki działań:

- Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych,
- Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia,
- Rozwój usług w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej.

Cel operacyjny: Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Kierunki działań:

- Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem,

- Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług),
- Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej.

Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej do 2030r.- projekt

Strategia Województwa w Zakresie Polityki Społecznej do 2030 r. jest projektem dokumentu, który określa główne działania samorządu województwa łódzkiego zgodnie z przypisanymi mu zadaniami z zakresu pomocy społecznej. Zawiera diagnozę społeczną województwa (ocenę stanu pomocy społecznej i istniejącej infrastruktury socjalnej), priorytety oraz misję polityki społecznej, za którą uznano „dążenie do wysokiego poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez skuteczne działania odpowiedzialnych za to instytucji polityki społecznej oraz wspieranie własnej aktywności życiowej mieszkańców w sferach : rodzinnej , zawodowej, społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz kulturalnej.

Na podstawie wyznaczonych priorytetów polityki społecznej oraz sformułowanej misji zaproponowano cel główny: Poprawa jakości życia w regionie i równy dostęp mieszkańców do szans rozwojowych. Określono propozycję celów szczegółowych :

- Budowa silnych społeczności lokalnych opartych na współpracy i zaufaniu,
- Wzmocnienie potencjału wychowawczego rodzin z dziećmi,
- Zapewnienie równego dostępu do edukacji w całym województwie: zaczynając od opieki żłobkowej, a kończąc na edukacji dorosłych,
- Wzmacnianie spójności społecznej oraz rozwijanie kapitału kreatywnego w województwie łódzkim poprzez wspieranie działań z obszaru kultury i edukacji kulturalnej,
- Ograniczenie poziomu ubóstwa, zmniejszenie skali ubóstwa,
- Ograniczenie okresu pozostawania bez pracy oraz wydłużenie aktywności zawodowej,
- Zapewnienie dobrego standardu mieszkań dla słabiej uposażonych oraz młodych mieszkańców województwa łódzkiego,
- Wzrost włączenia społecznego i autonomii osób z niepełnosprawnościami,
- Zwiększenie aktywności i poprawa stanu zdrowia osób starszych,
- Poprawa zdrowia psychospołecznego mieszkańców,
- Ograniczenie skali bezdomności, poprawa jakości życia osób bezdomnych(szczególnie w zakresie opieki zdrowotnej),
- Zwiększenie dostępności architektonicznej i społecznej z uwzględnieniem grup mieszkańców o szczególnych potrzebach,
- Zwiększenie roli ekonomii społecznej i solidarnej jako narzędzia rozwoju lokalnego, zaspokajającego potrzeby społeczne,
- Zwiększenie roli i jakości usług społecznych świadczonych w regionie.

Strategia Rozwoju Powiatu Wieruszowskiego na lata 2021-2027 jest dokumentem w trakcie opracowania.

III. Charakterystyka powiatu wieruszowskiego

Powiat wieruszowski leży na południowo-zachodnich krańcach województwa łódzkiego i jest jednym z jego 24 powiatów ziemskich. Graniczy z dwoma innymi powiatami województwa łódzkiego: sieradzkim i wieluńskim, a także powiatami kępińskim i ostrzeszowskim w województwie wielkopolskim oraz kluczborskim i oleskim w województwie opolskim. W dużej części, zarówno południową i zachodnią granicę powiatu wieruszowskiego stanowi rzeka Proсна. Powierzchnia powiatu wynosi 577 km².

Powiat wieruszowski leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków drogowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, w połowie drogi pomiędzy Łodzią, a Wrocławiem. Przez powiat przebiega ważna droga krajowa nr 8, będąca częścią drogi międzynarodowej E-67 oraz droga krajowa nr 14 do głównego węzła – skrzyżowania z drogą nr 8 w miejscowości Walichnowy (gmina Sokolniki).

Powiat wieruszowski obejmuje siedem gmin: Bolesławiec, Galewice, Czastary, Łubnice, Sokolniki, Lututów i Wieruszów.

Największą pod względem powierzchni jest gmina Galewice, najmniejszą - gmina Łubnice. Największą liczbą ludności charakteryzuje się gmina miejsko-wiejska Wieruszów natomiast najmniejszą – gmina Czastary.

Powiat wieruszowski ma 42 105 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 1,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,0 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. 61,1% mieszkańców powiatu wieruszowskiego jest w wieku produkcyjnym, 18,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu wieruszowskiego w 2050 roku wynosi 37 402, z czego 18 811 to kobiety, a 18 591 mężczyźni.

Tab.1 Zmiany liczby ludności w gminach Powiatu Wieruszowskiego w latach 2013-2019

Jednostka	Lata						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bolesławiec	4079	4072	4063	4054	4083	4089	4080
Czastary	3985	3953	3959	3967	3949	3956	3975
Galewice	6198	6248	6247	6243	6199	6179	6115
Lututów	4615	4645	4628	4606	4600	4598	4596
Łubnice	4155	4131	4118	4120	4121	4069	4029
Sokolniki	4890	4872	4893	4940	4999	5035	5035
Wieruszów	14338	14275	14287	14307	14304	14287	14275
Powiat Wieruszowski	42260	42196	42195	42237	42255	42213	42105

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Na przestrzeni lat 2012 – 2014 w Powiecie wieruszowskim obserwowano ujemnie saldo migracji. W kolejnych latach tendencja była dodatnia jednak w 2018 roku odnotowano wartość ujemną - 6 (co daje wskaźnik -0,1 w przeliczeniu na 1000 osób): Saldo migracji jest

dotadnie w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Natomiast w wieku produkcyjnym jest od lat ujemne a w 2018r. wyniosło -18. Obserwowany od kilku lat odpływ ludności pozwala na postawienie niekorzystnych dla powiatu prognoz demograficznych. Prognozy te wskazują na dalsze wyludnianie się Powiatu wieruszowskiego w ciągu najbliższych 20 lat. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2045 roku Powiat wieruszowski zamieszkały będzie przez niewiele ponad 38 tysięcy osób.

Tab. 2. Stan obecny i prognoza demograficzna ludności w Powiecie Wieruszowskim

Rok	2018	2025	2030	2035	2040	2045
Liczba ludności	42213	41378	40828	40111	39261	38346

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych.

Mieszkańcy powiatu wieruszowskiego zawarli w 2019 roku 212 małżeństw, co odpowiada 5,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa łódzkiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 0,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 29,2% mieszkańców powiatu wieruszowskiego jest stanu wolnego, 57,3% żyje w małżeństwie, 2,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,5% to wdowy/wdowcy.

Powiat wieruszowski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -31. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,74 na 1000 mieszkańców powiatu wieruszowskiego. W 2019 roku urodziło się 409 dzieci, w tym 49,1% dziewczynek i 50,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 357 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,93 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz porównywalny do współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2018 roku 50,2% zgonów w powiecie wieruszowskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,6% zgonów w powiecie wieruszowskim były nowotwory, a 3,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu wieruszowskiego przypada 10,44 zgonów.

W powiecie wieruszowskim na 1000 mieszkańców pracuje 224osób . Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 46,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 53,5% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w powiecie wieruszowskim wynosiło w 2019 roku 4,0% (4,6% wśród kobiet i 3,5% wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie wieruszowskim wynosiło 3 454,23 PLN, co odpowiada 71.40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu wieruszowskiego 4 746 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 4 404 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -342. 34,8% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu wieruszowskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 38,3% w przemyśle i budownictwie, a 9,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja

i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

10 001 mieszkańców powiatu wieruszowskiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 4 904 kobiet oraz 5 097 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,7% wykształcenie policealne, 6,6% średnie ogólnokształcące, a 17,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 30,6% mieszkańców powiatu wieruszowskiego, gimnazjalnym 6,1%, natomiast 23,8% podstawowym ukończonym. 1,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu wieruszowskiego mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie wieruszowskim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (25,8%) oraz zasadnicze zawodowe (22,9%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (38,6%) oraz podstawowe ukończone (21,7%).

IV. Diagnoza problemów społecznych

1. Infrastruktura społeczna na terenie gmin powiatu wieruszowskiego, analiza wybranych świadczeń.

Na terenie powiatu funkcjonuje **5 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej GOPS**, oraz **2 Miejsko – Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej**.

Liczba osób w powiecie, którym przyznano decyzją świadczenia przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej(objętych pomocą społeczną) przedstawiała się następująco:

Tab. 3 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z GOPS na terenie powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin ogółem	Z tego na wsi	Liczba osób w rodzinach
2017	1227	812	609	2124
2018	1028	799	605	1933
2019	1060	759	592	1769

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

Średnio w ciągu ostatnich 3 lat ok.1105 osób rocznie otrzymuje świadczenia przyznawane przez GOPS, obejmuje to ok. 1942 osoby w rodzinach na rok. W porównaniu z latami poprzednimi obserwuje się znaczny spadek przyznawanych świadczeń przez GOPS-y.

Pomoc udzielana rodzinom w postaci pracy socjalnej na terenie powiatu utrzymuje się na podobnym poziomie. Na koniec 2019 roku pracą socjalną objęte były 472 rodziny.

Tab. 4 Rodziny objęte pracą socjalną w powiecie wieruszowskim w latach 2017-2019

Rok	Liczba rodzin ogółem	Z tego na wsi	Liczba osób w rodzinach
2017	450	350	1053
2018	505	370	1128
2019	472	351	996

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

Na terenie powiatu obserwuje się wzrost liczby kontraktów socjalnych zawieranych przez pracowników socjalnych, ale jest ich znacznie mniej niż w latach wcześniejszych (np. w 2012 r – było 49 takich kontraktów).

Tab.5. Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny na terenie powiatu wieruszowskiego

Rok	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi
2017	7	12
2018	13	13
2019	18	18

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

Rodziny objęte pomocą GOPS to najczęściej osoby samotnie zamieszkujące lub rodziny 4 osobowe .

Tab.6. Typy rodzin objęte pomocą GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019

Typy rodzin objęte pomocą	2017	2018	2019
Rodziny ogółem	868	846	871
O liczbie osób 1	361	392	419
2	119	129	129
3	106	104	102
4	139	109	106
5	80	64	72
6 i więcej	51	40	43

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

Obserwuje się na terenie powiatu spadek rodzin niepełnych, korzystających z pomocy społecznej. Najczęściej są to rodziny z 1 dzieckiem.

Tab.7. Rodziny niepełne objęte pomocą GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019.

Typy rodzin objęte pomocą	2017	2018	2019
Rodziny niepełne ogółem	104	122	94
O liczbie dzieci 1	61	57	34
2	59	47	40
3	19	15	14
4 i więcej	5	8	6

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

Na terenie powiatu wieruszowskiego znacznie wzrasta liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy GOPS. Najczęściej są to osoby samotnie gospodarujące.

Tab.8. Rodziny emerytów i rencistów objęte pomocą GOPS z terenu powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019

Typy rodzin objęte pomocą	2017	2018	2019
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	194	218	252
O liczbie osób 1	108	132	168
2	45	57	54
3	18	18	18
4 i więcej	12	11	11

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

Najczęstsze powody przyznania pomocy przez GOPS na terenie powiatu to ubóstwo rodzin, które systematycznie spada. Kolejnym powodem przyznawania pomocy jest długotrwała i ciężka choroba, gdzie obserwuje się wzrost liczby świadczeń. W roku 2019 był to najczęstszy powód przyznawania pomocy przez GOPS. Na kolejnym miejscu znajduje się bezrobocie, gdzie liczba świadczeń z tego powodu z roku na rok maleje. Następnie wymienia się niepełnosprawność jako powód przyznania pomocy. Tu liczba udzielanych świadczeń utrzymuje się względnie na stałym poziomie. Obserwuje się spadek świadczeń z powodu przemocy w rodzinie i niewielki spadek z powodu alkoholizmu.

Tab.9. Powody trudnej sytuacji życiowej decydującej o przyznaniu pomocy przez GOPS i MGOPS na terenie powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019

Powód trudnej sytuacji życiowej	2017 Liczba rodzin- ogółem	2018 Liczba rodzin- ogółem	2019 Liczba rodzin - ogółem
ubóstwo	517	443	387
sieroctwo	-	1	-
bezdomność	12	17	15
potrzeba ochrony macierzyństwa	154	135	126
w tym wielodzietność	92	84	75
bezrobocie	282	232	201
niepełnosprawność	279	265	269
długotrwała lub ciężka choroba	409	415	416
bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	195	173	151
w tym rodziny niepełne	129	102	127

rodziny wielodzietne	46	38	30
przemoc w rodzinie	15	13	9
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	-	-	-
alkoholizm	92	100	79
narkomania	3	1	-
trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego	10	17	5
trudności w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	-	-	-
zdarzenie losowe	20	7	5
sytuacja kryzysowa	6	4	2
klęska żywiołowa lub ekologiczna	15		-

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

Udzielone świadczenia przez GOPS:

1) Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Tab.10. Liczba udzielonych zasiłków stałych na terenie powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019.

Rok	Zasiłki stałe ogółem	W tym przyznane dla osób samotnie gospodarujących	Pozostających w rodzinie
2017	237	181	70
2018	219	178	51
2019	222	188	42

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

2) Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,

- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Kwota zasiłku nie może być niższa niż 20 zł.

Tab. 11. Liczba wypłaconych zasiłków okresowych na terenie powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019.

Rodzaj pomocy	2017	2018	2019
Zasiłki okresowe - ogółem	788	670	610

Źródło: Dane z GOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

- 3) Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia , posiłku i niezbędnego ubrania jeżeli jest tego pozbawiona.

- **Schronienia** wymagało w latach 2017- 2019 roku na terenie Gminy Wieruszów 30 osób , a na terenie Gminy Lututów 1 osoba.
- **Ubranie**- zapewniono w ciągu ostatnich 3 lat 1 osobie w Gminie Lututów.
- **Posilek** (jeden gorący posiłek dziennie). Obserwuje się spadek przyznawania tych świadczeń. W zdecydowanej większości z ciepłego posiłku korzystają dzieci.

Tab.12. Liczba osób z terenu powiatu wieruszowskiego, którym przyznano posiłek w latach 2017-2019.

Rodzaj pomocy	2017 Liczba osób	2018	2019
Posiłek	950	624	515
w tym dla dzieci	543	449	385

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

- 4) **Usługi opiekuńcze** są przyznawane osobom samotnym , które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Usługi te obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Na terenie powiatu wieruszowskiego obserwuje się niewielki wzrost usług opiekuńczych. **Specjalistyczne usługi opiekuńcze** to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikające z rodzaju schorzenia. Na terenie powiatu brak specjalistycznych usług opiekuńczych.

Tab.13. Liczba osób korzystających na terenie powiatu wieruszowskiego z usług opiekuńczych w latach 2017-2019.

Rodzaj pomocy	2017 Liczba osób korzystających	2018	2019
Usługi opiekuńcze - ogółem	37	98	111
w tym specjalistyczne	-	-	-

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

- 5) **Zasiłek celowy**- może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek może być przyznany w formie biletu kredytowanego. Może być przyznany na realizację kontraktu socjalnego, na pokrycie wydatków powstałych w

wyniku zdarzenia losowego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Tab.14. Liczba innych zasiłków celowych i w naturze wypłaconych w powiecie wieruszowskim przez GOPS w latach 2017-2019.

Formy pomocy	2017 Liczba osób	2018	2019
Inne zasiłki celowe i w naturze	559	518	499
w tym zasiłki specjalne celowe	208	241	257

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

- 6) **Sprawienie pogrzebu** odbywa się w sposób ustalony przez gminę zgodnie z wyznaniem zmarłego - w 2017 sprawiono pogrzeb 2 osobom , w 2018 -4 , a w 2019- 2 .
- 7) **Poradnictwo specjalistyczne** (prawne, psychologiczne, rodzinne) prowadzone w GOPS obejmowało w 2017 roku 8 rodzin, w 2018 - 4 rodziny , a w 2019- 4 rodziny.
- 8) **Interwencja kryzysowa** - GOPS udzieliło pomocy w 2017 -6 rodzinom, w 2018 -1 rodzinie, a w 2019 udzielano takiej pomocy 1 rodzinie.
- 9) **Skierowania do Domów Pomocy Społecznej**

Z terenu powiatu wieruszowskiego GOPS kierowały do DPS dla osób w podeszłym wieku , psychicznie chorych, oraz dla osób przewlekle somatycznie chorych. Liczba osób skierowanych przedstawia się następująco:

W 2017 roku GOPS skierował **9 osób** , w 2018 skierowano **11 osób**, a w 2019 skierowano **12 osób**.

Tab.15. Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej w latach 2017-2019

Rok	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin
2017	45	439	921212	45
2018	49	479	1.167880	49
2019	54	579	1.360461	54

Źródło: Dane z GOPS i MGOPS z terenu powiatu wieruszowskiego

- 10) **Placówki wsparcia dziennego** dla dzieci działają jedynie w 3 gminach tj. w mieście i gminie Wieruszów – 4 placówki(Wyszaków ,Lubczyna, Pieczyska, Cieszęcin) , w gminie Bolesławiec : 1światlica socjoterapeutyczna w Bolesławcu z 3 filiami w Żdżarach, Chróście i Mieleszynie, a w Gminie Łubnice działają 4 świetlice wiejskie w Łubnicach, Wójcinie, Dietrzkowicach, Kol. Dietrzkowice

Na terenie gmin brakuje **rodzin wspierających** w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej .

Gminy nie prowadzą **mieszkań chronionych**.

Lokale socjalne posiada jedynie Miasto i Gmina Wieruszów (39 w ramach najmu socjalnego) oraz Gmina Lututów – 5 lokali z tego 4 użytkowane.

11) Świadczenia rodzinne

Ustawa o świadczeniach rodzinnych weszła w życie od 1 maja 2004 roku. Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym albo przebywającym na naszym terytorium na podstawie zezwolenia na osiedlenie się , osobom posiadającym status uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- **zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego,**
- **świadczenia opiekuńcze : zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,**
- **zapomoga wypłacana przez gminy w związku z urodzeniem się dziecka (pomoc regulowana uchwałą Rady Gminy),**
- **jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.**

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674 zł, natomiast jeżeli w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności to w takiej sytuacji kryterium wynosi 764 zł w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Wysokość zasiłku wynosi aktualnie 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, 124 zł na dziecko w wieku od 5 do 18 r. ż., 135 na dziecko powyżej 18 lat do 24 r. ż. Do zasiłku przysługują dodatki wysokość tych świadczeń oraz zasady tych świadczeń określa szczegółowo ustawa o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 roku , poz.111 z późn. zm).

Poniższa tabela określa liczbę osób na terenie powiatu wieruszowskiego , którym wypłacano zasiłki, świadczenia rodzinne w latach 2017- 2019.

Tab.16. Liczba osób, którym wypłacono świadczenia rodzinne w powiecie wieruszowskim w latach 2017-2019

Wyszczególnienie świadczeń	2017 Liczba osób	2018 Liczba osób	2019 Liczba osób
Zasiłek rodzinny	8095	7950	7242
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	264	236	218
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	223	199	177
Dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka	342	373	310
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	244	222	230
Dodatek z tytułu	1557	1576	1606

rozpoczęcia roku szkolnego			
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1060	947	889
Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1005	1030	999
Zasiłek pielęgnacyjny	1562	1674	1728
Świadczenie pielęgnacyjne	178	203	230
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	392	333	322
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	605	544	431

Źródło: Dane z GOPS, MGOPS i Gmin z terenu powiatu wieruszowskiego

W ciągu 3 ostatnich lat obserwuje się spadek ilości wypłacanych zasiłków rodzinnych. Najwięcej zasiłków rodzinnych wypłaca się na dzieci w wieku od 5-do 18 roku życia. Liczba wypłacanych dodatków z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatku z tytułu urodzenia dziecka, dodatku z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej systematycznie spada. Pozostałe dodatki utrzymują się na podobnym poziomie. Obserwuje się wzrost wypłacanych zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych oraz systematyczny spadek świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

2. Infrastruktura społeczna na terenie powiatu wieruszowskiego o charakterze powiatowym, analiza wybranych świadczeń.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie (Centrum) realizuje określone ustawami zadania własne powiatu, zadania zlecone ustawowo, zadania określone uchwałami organów powiatu oraz wynikające z przepisów prawa:

- a) pomocy społecznej;
- b) rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- c) przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- d) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Centrum pełni funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dla Powiatu Wieruszowskiego.

PCPR w 2019 roku działał na podstawie statutu przyjętego uchwałą Rady Powiatu w dniu 29 listopada 2011 roku oraz Uchwały Nr 16/15 Zarządu Powiatu z dnia 14 stycznia 2015 roku w sprawie przyjęcia regulaminu organizacyjnego jednostki, który został zmieniony Uchwałą Nr 101/2019 z dnia 9 października 2019 r., w związku z podjęciem Uchwały Rady Powiatu

Nr X/45/2019 z dnia 28 czerwca 2019 r w sprawie prowadzenia wspólnej obsługi jednostek organizacyjnych. Z dniem 1 października 2019 roku Starostwo Powiatowe jest jednostką obsługującą PCPR w zakresie płac oraz obsługi finansowo- księgowej. Zlikwidowano stanowisko gł. księgowego, tworząc jednocześnie nowe stanowisko pracy w celu wsparcia jednostki –gł. specjalisty ds. kadr, rozliczeń finansowych i spraw organizacyjnych.

Zgodnie z nowym regulaminem w strukturze PCPR wyodrębniono następujące zespoły i stanowisko jednoosobowe:

- 1) **zespół ds. obsługi osób niepełnosprawnych i spraw organizacyjnych** ,
- 2) **zespół ds. świadczeń i pomocy instytucjonalnej**,
- 3) **zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej** ,
- 4) **gł. specjalista ds. kadr, rozliczeń finansowych i spraw organizacyjnych**.

PCPR zatrudniało łącznie na koniec 2019 roku **12 osób(12 etatów) w tym 1 osoba zatrudniona na czas zastępstwa**.

Przy PCPR działał w godzinach popołudniowych Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK).

W ramach pracy punktu podpisano umowy zlecenia z 3 specjalistami (prawnik, psycholog, pracownik socjalny).

Centrum realizuje następujące zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka- po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- 3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 4) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze mających braki w przystosowaniu się;
- 5) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art.159 ust.1 pkt.1 lit .c lub d ustawy z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
- 6) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- 7) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 8) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 9) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 10) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;

- 11) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 12) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 14) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej powiatu w zakresie pomocy społecznej.

Centrum realizuje następujące zadania zlecone z administracji rządowej w zakresie ustawy o pomocy społecznej:

- 1) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art.159 ust.1 pkt.1 lit. c lub d ustawy z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- 2) w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art.5a ustawy o pomocy społecznej, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

Centrum realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej :

- 1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
- 2) współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt. 1;
- 3) udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika Rządu do spraw osób niepełnosprawnych i samorządu województwa oraz przekazywanie Wojewodzie Łódzkiemu uchwalonych przez Radę Powiatu Wieruszowskiego programów, o których mowa w pkt.1, oraz rocznej informacji z ich realizacji;
- 4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
- 5) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- 6) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej;
- 7) dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

- d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
 - e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
 - f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza- przewodnika,
 - g) zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994r. o własności lokali (Dz. U z 2019 r poz.737,1309 i 1469) dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie;
- 8) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- 9) zlecenie zadań zgodnie z art. 36 ustawy w zakresie rehabilitacji społecznej.

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Centrum realizuje zadania własne :

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zlecone z administracji rządowej:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie ;
- 2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie .

W zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Centrum realizuje zadania własne :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo- wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo- wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych , rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo- wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka , rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia

- rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej , w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa;
 - 8) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
 - 9) prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestru o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
 - 10) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
 - 11) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych , regionalnych placówkach opiekuńczo- terapeutycznych , interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych , na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej , prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych ,prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego;
 - 12) sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich Wojewodzie Łódzkiemu , w wersji elektronicznej , z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
 - 13) przekazywanie do biura informacji gospodarczej zaległości z tytułu nie ponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Zlecone z administracji rządowej :

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu , o którym mowa w art.187a ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
 - 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ;
- finansowanie dodatku wychowawczego , dodatku , o którym mowa w art.113a i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art.115 ust.2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Analiza wybranych świadczeń realizowanych przez Centrum:

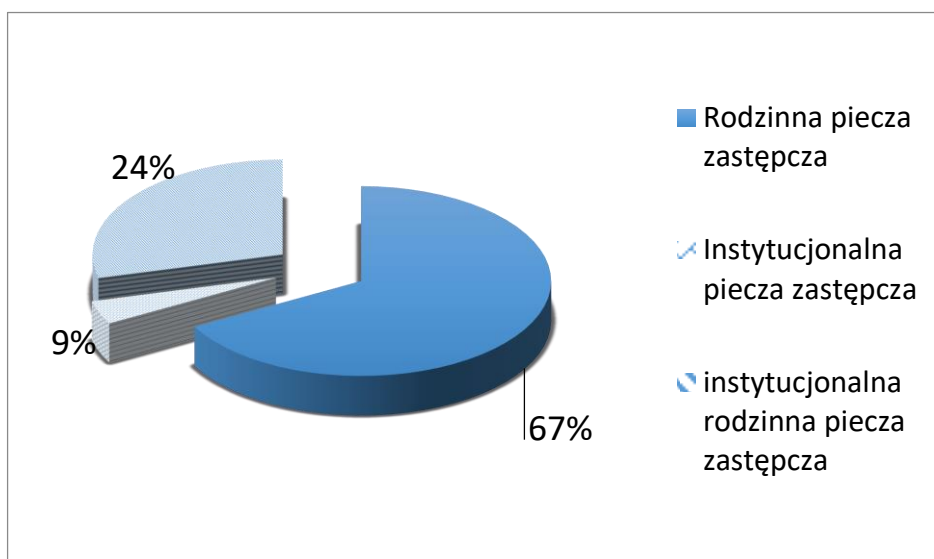
Pieczą zastępczą

W powiecie wieruszowskim Zarządzeniem Starosty Wieruszowskiego Nr 33/11 z dnia 25 października 2011 r., które zostało zmienione Zarządzeniem Starosty

Wieruszowskiego nr 32/14 z dnia 13 listopada 2014 r. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie wyznaczone zostało na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.**

Na dzień 31.12.2019 r. naszych dzieci w pieczy zastępczej z terenu powiatu wieruszowskiego przebywało **58** wychowanków z czego **24%** (14 podopiecznych) w instytucjonalnej rodzinnej pieczy zastępczej, **9%** (5 podopiecznych) w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem, a **67%** (39 podopiecznych) w rodzinach zastępczych (w tym 6 poza powiatem), co ilustruje wykres poniżej. Ponadto 27 wychowanków z terenu innych powiatów przebywało w pieczy na terenie powiatu wieruszowskiego – 18 w rodzinach zastępczych i 9 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Wykres1

Źródło: PCPR Wieruszów

Rodzinna piecza zastępcza

(na podstawie obowiązujących od dnia 1.01.2012 r. przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

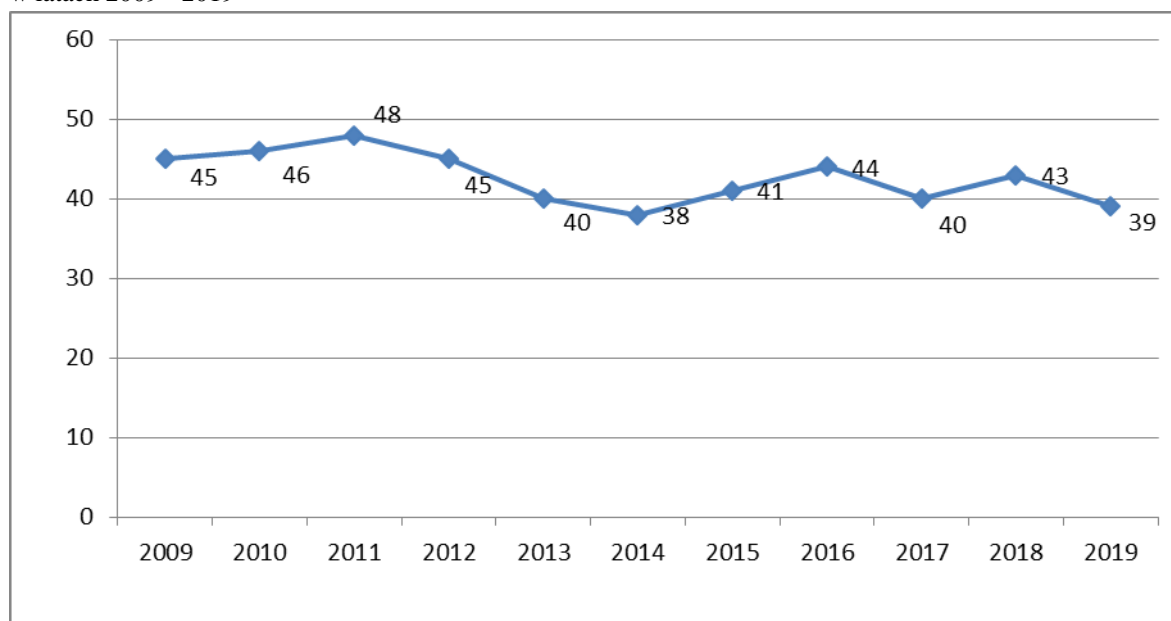
- rodziny zastępcze **spokrewnione** – tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
- rodziny zastępcze **niezawodowe** – tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
- rodziny zastępcze **zawodowe**, w tym zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne,
- **zawodowe** – w takiej rodzinie, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej,

w razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

- *specjalistyczne* – tutaj umieszcza się dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi.
- *o charakterze pogotowia rodzinnego* – w takiej rodzinie umieszcza się dzieci na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W pogotowiu umieszcza się nie więcej niż troje dzieci do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.
- **rodzinny dom dziecka**;
- rodziny **pomocowe** (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

Na dzień 31.12.2019 r. na terenie całego kraju w pieczy zastępczej przebywało **72,1 tys.** dzieci, w tym **55,4 tys.** w pieczy rodzinnej oraz **16,7 tys.** w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu do roku 2018 liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej zwiększyła się o **0,4%**. W ramach rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowało **36 006 rodzin** zastępczych oraz **666 rodzinnych domów dziecka**. Wśród rodzin zastępczych **64,3%** stanowiły rodziny zastępcze **spokrewnione**, rodziny **niezawodowe** – **29,8%**, a rodziny zastępcze **zawodowe** **jedynie 5,9%**. Funkcji rodziny zastępczej podejmowały się najczęściej osoby w **wieku 51-70 lat** co stanowi **54,9% ogólnej liczby** osób prowadzących rodziny zastępcze.

Wykres 2 Liczba rodzin zastępczych obsługiwana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie w latach 2009 - 2019

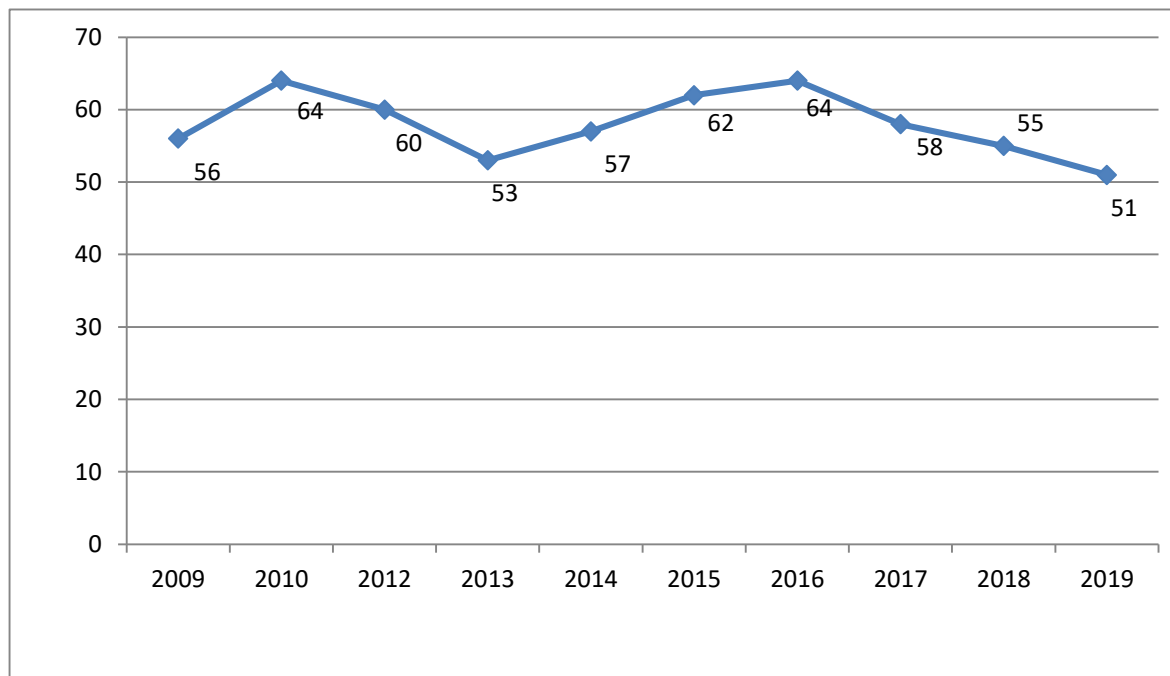

* Podane dane stanowią sumę wszystkich rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym. Liczba rodzin ulega zmianie z powodu: usamodzielnienia, rozwiązania rodziny zastępczej itp.

Źródło: PCPR Wieruszów

Powyższy wykres ilustruje zmienną liczby rodzin zastępczych, jakie w poszczególnych latach obsługiwane były przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie. W latach 2009-2019 liczebność obsługiwanych rodzin oscylowała wokół 45 największą liczbę rodzin odnotowano w roku 2011 (48 rodzin).

Wykres 3 Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2009-2019.

* Podane dane stanowią sumę wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w danym roku kalendarzowym. Liczba dzieci ulegała zmianie z powodu: usamodzielnień, rozwiązania rodziny zastępczej itp.

Źródło: PCPR Wieruszów

Z powyższego wykresu wynika, że wraz ze wzrostem liczebności rodzin zastępczych (co ilustruje wykres 2) obserwuje się również coroczny przyrost dzieci, które umieszczone są w rodzinach zastępczych, jednakże gdy spada ich liczebność spada również liczba dzieci umieszczonych w pieczy. Liczebność w latach 2010-2016 przekraczała 60. Największą liczbę podopiecznych w pieczy odnotowano w roku 2010 i 2016, która wynosiła 64 wychowanków. Tak duży przyrost związany jest z decyzjami Sądu o umieszczeniu dzieci z rodzin wielodzietnych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu wieruszowskiego. W 2019 roku obserwuje się duży spadek liczby dzieci w rodzinach zastępczych w porównaniu do lat wcześniejszych. Spowodowany on jest głównie usamodzielnieniami wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej.

Ogółem w **2019 r.** Zespół ds. pieczy zastępczej obsługiwał **39 rodzin** zastępczych, w których umieszczone było łącznie **51 dzieci**. Na mocy postanowienia Sądu zawiązane zostały: **5 rodzin** spokrewnionych, w których umieszczono **8 dzieci**, dodatkowo do jednej już istniejącej rodziny zastępczej spokrewnionej umieszczono **1 dziecko**.

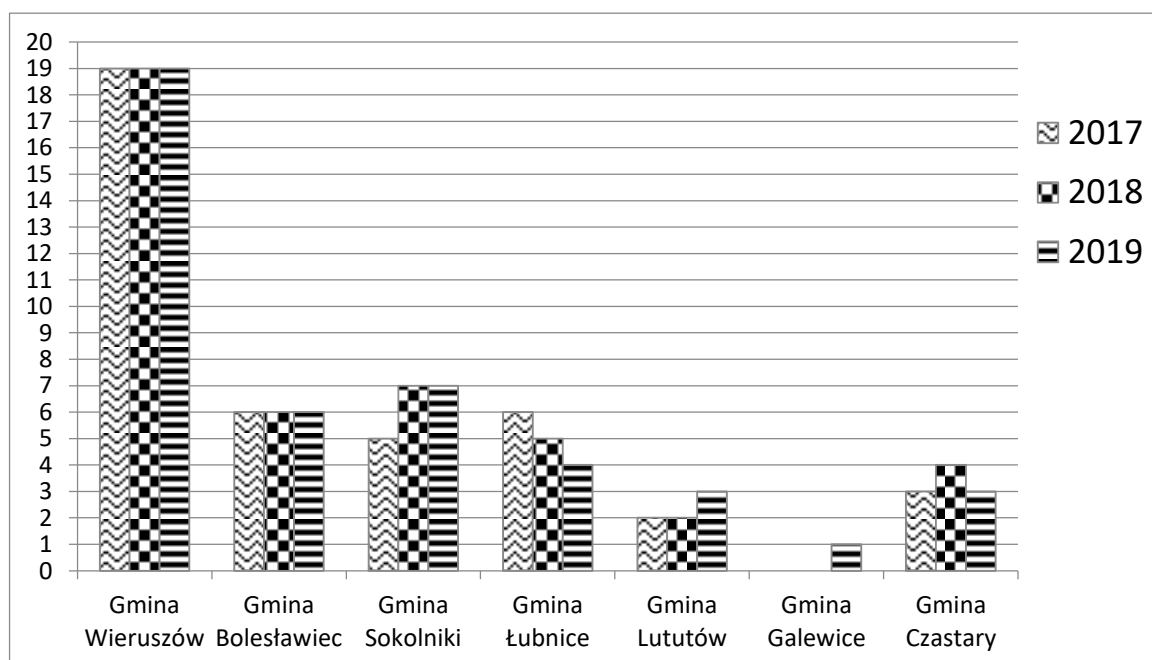
Tab. 17. Struktura wiekowa dzieci przebywających w roku 2019 w rodzinnej formie pieczy zastępczej na dzień 31.12.2019r.

Wiek dziecka	Liczba dzieci
Od 0 do 3 lat	3

Od 4 do 6 lat	3
Od 7 do 13 lat	20
Od 14 do 17 lat	12
Od 14 do 25 roku życia	13

Źródło: PCPR Wieruszów

Wykres 4. Rozmieszczenie rodzin zastępczych w poszczególnych gminach powiatu wieruszowskiego w latach 2017 - 2019

*Podane dane stanowią sumę wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w danym roku kalendarzowym. Liczba rodzin ulegała zmianie z powodu zawiązywania i rozwiązywania rodzin oraz usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków.

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 18. Liczba rodzin i dzieci przebywających w rodzinach z podziałem na formy rodzinnego rodzicielstwa zastępczego

	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Razem
Dane na dzień 31.12.2019 r.	27	9	1	37
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	39	9	3	51

Źródło: PCPR Wieruszów

Na dzień 31 grudnia 2019 r. na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonowało **37** rodzin zastępczych, w których przebywało **51** wychowanków. Z czego:

- **27** rodzin to rodziny zastępcze spokrewnione tworzone przez wstępnych lub rodzeństwo,

- **9** rodzin to rodziny zastępcze niezawodowe tworzone przez osoby inne niż wstępnych lub rodzeństwo,

- **1** rodzina to rodzina zastępcza zawodowa.

W roku 2019 organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonał **92 ocen** sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej i wystosował do Sądów Rejonowych współpracujących z PCPR w Wieruszowie **92** opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu małoletnich w pieczy zastępczej. W 90 przypadkach stwierdził, że dalszy pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej jest **zasadny**, w 2 przypadkach stwierdzono, że dalszy pobyt dziecka w rodzinie jest **niezasadny**.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie w ramach współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Adopcyjnym w Łodzi (ROA) przekazali informacje o **2** małoletnich, którzy przebywają w rodzinnej pieczy zastępczej, a ich sytuacja prawna jest uregulowana, celem rozpoczęcia kwalifikacji do przysposobienia. **Jednego** chłopca zakwalifikowano do przysposobienia, **jedna** dziewczynka niezakwalifikowana – brak zgody opiekuna na badanie psychologiczne.

W roku 2019 **dwóch** wychowanków z rodzin zastępczych powróciło do rodzin biologicznych, a **jedna** wychowanka została adoptowana przez rodzinę zastępczą.

Tab. 19. Liczba dzieci z rodzin zastępczych ,które wróciły do rodziców biologicznych, trafiły do rodzin adopcyjnych lub zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017-2019.

Lata	2017	2018	2019
Liczba dzieci, która wróciła do rodziców biologicznych	0	0	2
Liczba dzieci, które zostały adoptowane	2	0	1
Liczba dzieci, które trafiły do placówek opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0

Źródło: PCPR Wieruszów

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2017-2019 przyznawało następujące świadczenia dla rodzin zastępczych i pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych:

- pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej,
- pomoc na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do nowej rodziny zastępczej,
- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania,
- dodatek na zwiększone koszty utrzymania dziecka niepełnosprawnego,
- świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- dodatek wychowawczy dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki,
- świadczenie „Dobry Start”,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla usamodzielnianych wychowanków,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla usamodzielnianych wychowanków,

- pomoc na zagospodarowanie dla usamodzielniających się wychowanków, oraz ponoszono wydatki na:
 - szkolenia dla nowych rodzin zastępczych,
 - wynagrodzenie zawodowej rodziny zastępczej,
 - wynagrodzenie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Tab. 20. Ogółem poniesione wydatki na ww. świadczenia i wydatki na rodzinną pieczę zastępczą w latach 2017 -2019

Rok	Wysokość poniesionych wydatków
2017	955.823,33 zł
2018	908.613,39 zł
2019	913.859,48 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Wydatki na rodziny zastępcze nie ulegają większym zmianom.

Tab. 21. Zestawienie wydatków związanych z bieżącym utrzymaniem dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2017-2019.

Lata	2017	2018	2019
Wydatki związane z bieżącym utrzymaniem dzieci w rodzinach zastępczych	504.463,23 zł	460.786,53 zł	468.627,90 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 22. Jednorazowe świadczenia pieniężne dla nowych rodzin zastępczych w latach 2017-2019.

Lata	2017	2018	2019
Jednorazowa pomoc pieniężna (liczba rodzin)	2	0	5
Kwota przyznanego świadczenia	1.950,00 zł	0,00 zł	6.200,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 23. Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w latach 2017-2019.

Lata	2017	2018	2019
Pomoc na zagospodarowanie (liczba osób)	0	4	3
Kwota przyznanego świadczenia	0,00 zł	6.077,00zł	4.801,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 24. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w latach 2017-2019.

Lata	2017	2018	2019
Kontynuowanie nauki (liczba osób)	14	9	6
Kwota przyznanego świadczenia	54.508,02 zł	42.579,48 zł	31.367,13 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 25. Liczba osób usamodzielniających się z rodzin zastępczych i ponoszone z tego tytułu wydatki w latach 2017-2019.

Lata	2017	2018	2019
-------------	-------------	-------------	-------------

Osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej	4	4	4
Wydatki na usamodzielnienie z rodzin zastępczych	19.776,00 zł	20.479,00 zł	13.880,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 26. Wydatki na dzieci umieszczone poza powiatem w rodzinach zastępczych w latach 2017-2019.

Lata	2017	2018	2019
Liczba dzieci	4	6	10
Ponoszone koszty	42.902,48 zł	55.844,12 zł	114.908,62 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonują 3 całodobowe **placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego**. Placówki mieszczą się na terenie gminy Wieruszów, Sokolniki i Czastary. Prowadzenie placówek rodzinnych w Lubczynie, Sokolnikach i Czastarach Powiat Wieruszowski zlecił w drodze otwartego konkursu ofert na lata 2020-2022 Fundacji „HAPPY KIDS” z siedzibą w Łodzi. W placówkach umieścić można po 8 dzieci.

Na dzień 31.12.2019 r. w placówkach na terenie powiatu przebywało **23 dzieci** – z czego 7 niepełnosprawnych.

Placówki rodzinne tworzą rodziny dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej, wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwiają wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, zapewniają dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych, ustalają zasady kontaktów dziecka z rodzicami w porozumieniu z Sądem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkiem Adopcyjnym.

Placówki rodzinne zapewniają dzieciom:

- wyżywienie dostosowane do ich potrzeb rozwojowych,
- dostęp do opieki zdrowotnej,
- dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych,
- wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, środki higieny osobistej,
- zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, podręczniki i przybory szkolne,
- kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5 r. ż.,
- dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów,
- odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne,
- dostęp do nauki i pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych,
- udział w zajęciach wyrównawczych, pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych,
- opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka,

– pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką.
W roku 2019 na uruchomienie i prowadzenie placówek przekazano Fundacji „Happy Kids” kwoty:

- 1) na prowadzenie Rodzinnego Domu Fundacji „Happy Kids” nr 5 w Lubczynie w 2019 r. Fundacja otrzymała ze środków powiatu wieruszowskiego dotację w wysokości **244.563 zł**, którą wydatkowała w kwocie **244.455,04 zł**;
- 2) na prowadzenie Rodzinnego Domu Fundacji „Happy Kids” nr 9 w Sokolnikach w 2019 r. Fundacja otrzymała ze środków powiatu wieruszowskiego dotację w wysokości **236.736 zł**, którą wykorzystała w kwocie **236.654,08 zł**;
- 3) na prowadzenie Rodzinnego Domu Fundacji „Happy Kids” nr 14 w Czastarach w 2019 r. Fundacja otrzymała ze środków powiatu wieruszowskiego dotację w wysokości **252.987,09 zł**, którą wykorzystała w kwocie **252.987,09 zł**.

Tab. 27. Liczba dzieci z terenu powiatu wieruszowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów ogółem w latach 2017-2019

Lp.	Powiat	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	Wieluński	0	0	2
2.	Namysłowski	3	2	2
3.	Świebodziński	0	0	1
	Ogółem	3	2	5

* Podane dane stanowią sumę wszystkich dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w ciągu całego roku kalendarzowego.

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 28. Wydatki poniesione na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2017-2019

Lp.	Powiat	2017r.	2018 r.	2019 r.
1.	Wieluński	0,00 zł	0,00 zł	97.926,20 zł
2.	Namysłowski	107 909,45 zł	97.376,22 zł	101.464,72 zł
3.	Świebodziński	0,00 zł	0,00 zł	1.668,30 zł*
	Ogółem	107 909,45 zł	97.376,22 zł	201.059,22 zł

* Małoletni przebywał w placówce 13 dni grudnia 2019 r.

Źródło: PCPR Wieruszów

Na dzień 31.12.2019 roku **27 dzieci** przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, z tego **23 dzieci** w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego na terenie powiatu.

Interwencja kryzysowa

Działalność funkcjonującego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie **Punktu Interwencji Kryzysowej**.

W ramach PIK w dyżur pełnili następujący specjaliści:

PONIEDZIAŁEK	- PRACOWNIK SOCJALNY godz. 15.30 – 17.30
ŚRODA	- PRAWNIK godz. 16.00 – 19.00

PIĄTEK

- PSYCHOLOG godz. 16.00 – 20.00

W latach 2017-2019 liczba porad udzielonych w ramach PIK była zmienna, z tendencją wzrostową. W 2019 r. w ramach PIK udzielono **368 porad (w tym pierwszorazowych 149, a wizyt następnym 219)**.

Wśród 368 porad udzielono: **52 porady socjalne, 133 psychologiczne i 183 porady prawne**. Najwięcej porad udzielono podobnie jak w latach ubiegłych mieszkańcom Miasta i Gminy Wieruszów - 229 porad. Ponadto z porad korzystali mieszkańcy Gminy Galewice - 47 porad, Gminy Czastary - 35 porad, Gminy Sokolniki - 25 porad, Gminy Bolesławiec - 8 porad, gminy Łubnice – 6 porad, gminy Lututów – 7 porad. Specjaliści w ramach PIK udzielili 11 porad mieszkańcom spoza terenu powiatu.

Tab.29. Liczba porad w latach 2017- 2019 udzielonych przez specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej

ROK	Liczba porad socjalnych	Liczba porad prawnych	Liczba porad psychologicznych	Razem
2017	60	146	159	365
2018	51	136	129	316
2019	52	183	133	368

Zakres udzielanej pomocy w ramach PIK nadal jest bardzo szeroki. Udzielono porad z zakresu: ograniczenia władzy rodzicielskiej, ustalenia ojcostwa, ustalenie kontaktów z dziećmi, alimenty, kryzysów rodzinno-mażeńskich, separacji, rozwodów, konfliktów i problemów rodzinnych, innych prawnych (m.in.: podziały majątku, pomoc w sporządzeniu pism do sądu), trudności wychowawczych i w nauce, problemów osobistych, trudności emocjonalnych, depresji, ubezwłasnowolnienia, trudnej sytuacji życiowej, problemów finansowych, zdrowotnych, mieszkaniowych, przemocy w rodzinie, spraw pracowniczych, uzależnienia i współuzależnienia.

Działalność Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem.

W latach 2017-2019 Caritas Diecezji Kaliskiej realizował dla Powiatu Wieruszowskiego zadanie publiczne Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej. W ramach umów zabezpieczono min. 5 miejsc noclegowych dla mieszkańców powiatu wieruszowskiego. Miejscem realizacji zadania był Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem (POIK) ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów, woj. wielkopolskie. Ośrodek świadczył pomoc dla osób w kryzysie. W roku 2017 w Ośrodku schronie znalazło 12 osób w tym 2 dzieci. W roku 2018 z kolei pomoc otrzymało 11 osób. W roku 2019 w Ośrodku schronienie znalazło 9 osób. Główne przyczyny umieszczenia to bezdomność, trudności w zapewnieniu sobie schronienia własnymi siłami, ubóstwo. Przy POIK działa całodobowy telefon 609 046 049, jest on czynny we wszystkie dni tygodnia również w niedziele i święta.

Realizacja projektu „Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim”

Powiat Wieruszowski/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie w partnerstwie z Gminą Wieruszów/Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wieruszowie, Gminą Lututów/Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lututowie, Gminą Bolesławiec/Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bolesławcu, Stowarzyszeniem Integracyjnym „Klub Otwartych Serc” w Wieruszowie, Towarzystwem

Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wieruszowie od 1 listopada 2017r. rozpoczęto realizację projektu „**Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim**”. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 w ramach Podziałania IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne. Początkowo zakładano, że realizacja projektu będzie trwać do dnia 31.03.2020r., jednakże projekt został wydłużony do dnia 30.09.2020. Okres realizacji projektu po wydłużeniu: **od 1.11.2017 r. do 30.09.2020 r.**

Projekt skierowany jest do osób zamieszkujących na terenie powiatu wieruszowskiego, tj. 10 opiekunów faktycznych oraz 57 osób niesamodzielnich, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. Celem głównym projektu jest „**Rozwój usług dla osób niesamodzielnich i ich opiekunów faktycznych na terenie powiatu wieruszowskiego**” co przyczyni się do poprawy dostępu świadczonych w regionie usług społecznych oraz poprawi się jakość i zakres wsparcia kierowanego nie tylko do osób niesamodzielnich ale także opiekunów faktycznych.

Całkowita wartość projektu wynosi **3 447 915,66 zł**, w tym kwota dofinansowania ze środków EFS **3 101 112,69 zł**, wkład własny w kwocie **346 802,97 zł**.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie jako partner wiodący koordynował, w tym monitorował i nadzorował prawidłowość działań merytorycznych i finansowych Partnerów przy realizacji zadań zawartych w Projekcie.

W ramach projektu realizowane były następujące usługi społeczne tj.:

- 1)usługi opiekuńcze w Dziennym Domu Pomocy,
- 2)usługa mieszkalnictwa treningowego,
- 3)usługa mieszkalnictwa wspieranego,
- 4)usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- 5)usługi asystenckie w miejscu zamieszkania,
- 6)usługi wspierające dla opiekunów faktycznych – grupowe poradnictwo specjalistyczne.

Tab.30. Zestawienie dot. realizacji projektu „Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim” w roku 2019r.

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Zakładana liczba uczestników/ opiekunów faktycznych w projekcie	Łączna liczba uczestników która skorzystała z usług w projekcie w 2019 roku	Liczba opiekunów faktycznych osób niesamodzielnich uczestniczących w szkoleniu/kursie
Zadania realizowane w ramach projektu w roku 2019r.					

1.	Usługi opiekuńcze w Dziennym Domu Pomocy	Od 01.01.2018r. – do dnia 31.07.2020r.	15	30	
2.	Usługa mieszkalnictwa treningowego	Od 01.09.2018r. - do dnia 30.09.2020r.	12	6	
3.	Usługa mieszkalnictwa wspieranego	Od 01.09.2018r. - do dnia 30.09.2020r.	6	7	
4.	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	Od 02.01.2018r. – do dnia 31.03.2020r.	12 (w tym 6 osób z terenu gminy Wieruszów i 6 osób z terenu gminy Bolesławiec)	15 (7 osób z terenu gminy Wieruszów i 8 osób z terenu gminy Bolesławiec)	
5.	Usługi asystenckie w miejscu zamieszkania	Od 01.03.2018r. – do dnia 31.05.2020r.	12	14	
6.	Usługi wspierające dla opiekunów faktycznych – grupowe poradnictwo specjalistyczne	-	10	-	10
Łącznie:				72	10

Zadanie 1. – Usługi opiekuńcze w Dziennym Domu Pomocy

W 2019r. Gmina Lututów/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lututowie kontynuował realizację usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pomocy. Placówka jest ośrodkiem wsparcia przeznaczona dla osób niesamodzielnych, funkcjonuje w godz. 8:00 – 16:00 od poniedziałku do piątku. Dzienny Dom Pomocy zapewnia dziennie 15 miejsc. Uczestnicy projektu z uwagi na to, iż nie wyrazili chęci uczestnictwa każdego dnia do Dziennego Domu Pomocy uczęszczają w wyznaczone dni (rotacyjnie). W ramach Dziennego Domu Pomocy osoby niesamodzielne zapewnione miały: opiekę opiekuna domu, 3 opiekunów oraz specjalistów tj. psychologa, masażysty oraz terapeuty zajęciowego. Dzienny Dom Pomocy umożliwiał udział w różnych formach zajęć aktywizacyjnych i integracyjnych m.in. zajęcia terapeutyczne, zajęcia podnoszące sprawność fizyczną, rozwój pasji i zainteresowań, uczestnictwo w przeróżnych imprezach kulturalnych i spotkaniach itp.

Podopiecznym Dziennego Domu Pomocy zapewnione zostało wyżywienie (śniadanie, obiad, podwieczorek) oraz transport dowóz - odwóz z miejsca zamieszkania do siedziby Domu.

Zadanie 2. i zadanie 3. – Usługi mieszkalnictwa treningowego i wspieranego

Od stycznia 2019 rozpoczęto realizację usługi **mieszkania treningowego oraz wspieranego, której realizatorem jest Stowarzyszenie Integracyjne „Klub Otwartych Serc”**. Celem usługi mieszkalnictwa wspomaganego jest przygotowanie osób niesamodzielnych pod kierunkiem specjalistów do maksymalnie pod względem ich możliwości samodzielnego i niezależnego życia w naturalnym środowisku. Prowadzone są treningi zmierzające do usamodzielnienia osób przy zapewnieniu niezbędnego wsparcia opiekunów domu, asystentów osób niepełnosprawnych oraz wolontariuszy wspierających. W realizacji usługi biorą udział: 2 Asystentów Osobistych Osób Niepełnosprawnych, 1 Opiekun Domu /AOO i 5 wolontariuszy. W mieszkaniach wspieranych zaplanowane jest prowadzenie poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy zapewniony mają ciepły posiłek.

Zadanie 4.– Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

W 2019 roku kontynuowano realizację usług opiekuńczych. Usługi te realizowane były od poniedziałku do piątku w miejscu zamieszkania osoby objętej pomocą. Na terenie Gminy Bolesławiec usługę świadczyły w ramach projektu 3 opiekunki, oraz na terenie Gminy Wieruszów 3 opiekunki. Godziny świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dostosowane są do indywidualnych potrzeb odbiorców usługi.

Zadanie 5.– Usługi asystenckie w miejscu zamieszkania

W 2019 roku kontynuowano realizację usług asystenckich w miejscu zamieszkania realizowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wieruszowie. Usługi asystenckie realizowane były od poniedziałku do piątku przez 7 asystentów osobistych osób niepełnosprawnych, 1 asystent osoby niepełnosprawnej oraz 2 wolontariuszy w miejscu zamieszkania osoby objętej pomocą na terenie powiatu wieruszowskiego w godzinach dostosowanych do indywidualnych potrzeb odbiorców usługi. Zatrudniony był specjalista ds. usług, który pełnił rolę mediatora, współpracował i wspierał odbiorców usługi i osoby z ich otoczenia.

Zadanie 6.– Usługi wspierające dla opiekunów faktycznych – grupowe poradnictwo specjalistyczne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie – partner wiodący zorganizował dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych:

- kurs I pomocy przedmedycznej w dniu 25.03.2019r.
- szkolenie warsztatowe z psychologiem (2 spotkania 5-godzinne w dniach 17.06.2019r.; 25.06.2019r.)
- szkolenie warsztatowe z pedagogiem (3 spotkania 5-godzinne w dniach 26.08.2019r.; 02.09.2019r.; 09.09.2019r.)

Celem kursu oraz warsztatów było poszerzenie wiedzy oraz rozwinięcie umiejętności dotyczących opieki nad osobami niesamodzielnymi. Wiedza ta ułatwi codzienne pełnienie roli opiekuna osoby niesamodzielnej.

3. Uzależnienia

Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

Na terenie powiatu wieruszowskiego działa siedem Gminnych Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które realizują zadania w oparciu o gminne programy profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pomaga osobom uzależnionym od alkoholu poprzez: prowadzenie z nimi rozmów interwencyjnych, których efektem może być podjęcie leczenia odwykowego. Kieruje wnioski do Sądu o podjęcie leczenia w systemie zamkniętym. W ostatnich latach znacznie spadła liczba osób nadużywających alkohol, które korzystały z pomocy GKRPA.

Tab. 31. Liczba osób nadużywających alkohol, które skorzystały z porad GKRPA w latach 2017-2019

	GMINY							Razem
	Wieruszów	Lututów	Sokolniki	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	
2017	26	2	7	2	20	16	8	81
2018	25	4	5	0	12	12	4	62
2019	30	3	10	1	17	17	6	84

Źródło: Dane z GKRPA z terenu powiatu wieruszowskiego

Tab.32. Liczba członków rodzin osób nadużywających alkohol, które skorzystały z porad GKRPA w latach 2017-2019

	GMINY							Razem
	Wieruszów	Lututów	Sokolniki	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	
2017	16	0	0	0	51	39	11	117
2018	25	1	0	0	44	20	1	91
2019	20	1	6	0	49	18	4	92

Źródło: Dane z GKRPA z terenu powiatu wieruszowskiego

Tab. 33. Liczba przyjętych zgłoszeń osób nadużywających alkohol przez GKRPA w latach 2017-2019

	GMINY							Razem
	Wieruszów	Lututów	Sokolniki	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	
2017	10	0	8	2	10	6	5	33
2018	11	1	7	2	8	7	3	32
2019	14	2	12	5	10	9	5	45

Źródło: Dane z GKRPA z terenu powiatu wieruszowskiego

Tab. 34. Liczba skierowanych wniosków do Sądu o przymusowe leczenie w placówkach leczenia odwykowego, skierowane przez GKRPA w latach 2017-2019

	GMINY							Razem
	Wieruszów	Lututów	Sokolniki	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	
2017	3	0	0	1	4	0	0	8
2018	7	1	0	0	1	0	1	10
2019	12	1	0	1	0	1	3	18

Źródło: Dane z GKRPA z terenu powiatu wieruszowskiego

SP ZOZ Miejski Ośrodek Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Współzależnienia.

Na terenie Miasta i Gminy Wieruszów działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Miejski Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współzależnienia (SP ZOZ MOPTUiW). Ośrodek w latach 2017- 2019 prowadził terapię indywidualną i grupową oraz konsultacje. Terapia była prowadzona w przeważającej liczbie dla osób uzależnionych od alkoholu. Niewielki procent pacjentów był uzależniony od narkotyków, leków lub innych. Z porad ośrodka korzystają mieszkańcy powiatu wieruszowskiego oraz z okolicznych powiatów. Na terenie Ośrodka działał punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych. Ponadto pacjenci Ośrodka mogli skorzystać z Warsztatów dla osób uzależnionych i współzależnionych, Warsztatów profilaktycznych „Ja też potrafię”. Ośrodek prowadzi szerokie działania profilaktyczne w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Przy Ośrodku działa Centrum Wsparcia psychologicznego dla osób z problemem przemocy w rodzinie.

Tab.35. Liczba osób uzależnionych korzystających z pomocy SP ZOZ MOPTU i w latach 2017-2019.

Gmina	2017	2018	2019
Ogółem	120	128	152

Źródło: Dane z SP ZOZ MOPTU i W w Wieruszowie

Tab.36. Liczba osób współzależnionych korzystających z pomocy SP ZOZ MOPTU i w latach 2017-2019

Gmina	2017	2018	2019
Ogółem	27	32	32

Źródło: Dane z SP ZOZ MOPTU i w Wieruszowie

Grupy samopomocowe z zakresu uzależnień:

Grupa Anonimowych Alkoholików pn. „Prosna” Mitingi odbywają się w każdy piątek miesiąca o godz. 18.00 w budynku SPOZ MOPTUiW w Wieruszowie przy ul. Kępińskiej 53.

Grupa samopomocowa w Osieku- działająca w Gminie Galewice

4. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie – to wszystkie jednorazowe lub powtarzające się działania lub zaniechanie osoby najbliższej, wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, zmuszające osobę do zachowań wbrew jej woli, w szczególności narażające na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne (wg karty praw osoby dotkniętej przemocą w rodzinie).

Przemoc w rodzinie może przybrać różne formy, np.

- przemocy fizycznej,
- przemocy psychicznej,
- przemocy seksualnej.

Ofiarą przemocy w rodzinie może być np. dziecko, współmałżonek, partner, osoba niepełnosprawna, osoba starsza.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (D.U z 2020r. poz. 218) określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy nałożone na poszczególne służby, w tym jednostki samorządu terytorialnego (gminne i powiatowe). Określa zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z w/w ustawą na terenie każdej gminy powiatu wieruszowskiego działają Zespoły interdyscyplinarne, które zostały powołane w roku 2011 oraz 2012.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, którzy przekazują informację o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieska karta” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Do przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach w roku 2019 wpłynęło następująca liczba zgłoszeń wszczynających procedurę „Niebieskiej karty”(NK):

Miasto i Gmina Wieruszów- 15 niebieskich kart (NK),

Gmina Galewice- 14,

Gmina Bolesławiec-5,

Gmina Czastary -4,

Gmina Łubnice – 4,

Gmina Lututów – 3,

Gmina Sokolniki – 8.

Według danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji(KPP) na terenie powiatu spada liczba osób doświadczająca przemocy w rodzinie.

Tab.37. Liczba wypełnionych NK na terenie powiatu wieruszowskiego przez policję w latach 2017-2019

Rok	Liczba wypełnionych formularzy „NK” ogółem	w tym liczba formularzy wszczynających procedurę	W tym liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury
2017	58	53	5
2018	45	34	11
2019	43	37	6

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

Tab.38. Liczba wypełnionych NK wg. miejsca zamieszkania w powiecie wieruszowskim w latach 2017-2019

Rok	Liczba formularzy „NK”- A wg. miejsca	Miasto	Wieś
------------	--	---------------	-------------

	zamieszkania, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą - ogółem		
2017	58	9	49
2018	45	9	36
2019	43	8	35

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

Tab.39. Liczba osób , co do których było podejrzenie , że są dotknięte przemocą w powiecie wieruszowskim w latach 2017-2019.

Rok	Liczba osób, co do których było podejrzenie, że są dotknięte przemocą - ogółem	Kobiety	do 65 r.ż	od 66 r.ż	Mężczyźni	do 65 r.ż.	od 66 r.ż	Małoletni
2017	93	61	55	6	11	9	2	21
2018	65	49	46	3	9	9	0	7
2019	58	37	36	1	18	16	2	3

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

Tab.40. Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w powiecie wieruszowskim w latach 2017-2019

Rok	Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie- ogółem	Kobiet	Mężczyzn	Nieletnich
2017	58	4	53	-
2018	45	2	43	-
2019	43	9	33	1

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

Tab.41. Liczba zatrzymanych osób wobec ,których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w powiecie wieruszowskim w latach 2017-2019.

Rok	Liczba zatrzymanych osób wobec ,których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w	Kobiet	Mężczyzn	Nieletnich

	rodzinie- ogółem			
2017	3	0	3	0
2018	4	0	4	0
2019	4	1	3	0

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

Tab. 42. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc pod wpływem alkoholu oraz liczba osób doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla zatrzymanych w latach 2017-2019.

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc pod wpływem alkoholu- ogółem	51	39	38
w tym kobiet	2	1	6
mężczyzn	49	38	32
nieletnich	0	0	0
Liczba osób doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia- ogółem	31	26	22
w tym kobiet	1	0	4
mężczyzn	30	26	18
nieletnich	0	0	0

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

W roku 2017 na terenie powiatu odnotowano 54 przypadki stosowania przemocy fizycznej, 60 przemocy psychicznej, oraz 4 przypadki przemocy seksualnej. Natomiast w roku 2018 na terenie powiatu odnotowano 47 przypadków stosowania przemocy fizycznej, 48 przemocy psychicznej, oraz 3 przypadki przemocy seksualnej. Z kolei w 2019 roku powiat wieruszowski odnotował 46 przypadków stosowania przemocy fizycznej, 54 przemocy psychicznej, oraz 1 przypadek przemocy seksualnej.

Tab.43. Liczba postępowań przygotowawczych z art.207§1KK w powiecie wieruszowskim w latach 2017-2019

	Rok 2017	Rok2018	Rok 2019
Liczba postępowań przygotowawczych z art.207§1KK	12	12	9

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

4.Przestępczość

Dane dotyczące przestępczości na terenie powiatu w latach 2017-2019 obrazuje poniższa tabela. Obserwuje się w ostatnich latach niewielki wzrost przestępczości ogółem. Wzrosła przestępczość kryminalna, kradzieży z włamaniem . Spada liczba przestępczości

gospodarczej, kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw popełnianych przez nieletnich, w tym przestępstw narkotykowych. Spada liczba wypadków drogowych, natomiast wzrasta liczba nietrzeźwych kierowców.

Tab.44. Przestępczość i wykrywalność przestępstw na terenie powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019.

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
1.Przestępstwa stwierdzone ogółem na terenie powiatu	500	451	541
2.Wykrywalność przestępstw ogółem	78,30%	80,30%	87,40%
Przestępczość kryminalna	280	314	351
Wykrywalność przestępstw kryminalnych	64,80%	72,90%	74,70%
Kradzież cudzej rzeczy	82	49	43
Wykrywalność	44,60%	36,70%	38,60%
Kradzież z włamaniem	48	58	62
Wykrywalność	29,20%	43,10%	48,40%
Przestępczość narkotykowa	19	53	36
Wykrywalność	84,20%	96,40%	100,00%
Przestępczość gospodarcza	55	21	43
Wykrywalność	88,80%	84,00%	95,10%
3. Interwencje	4102	4068	4096
4. Ruch drogowy			
Wypadki drogowe	33	21	23
Kolizje drogowe	438	405	456
Nietrzeźwi kierujący	157	184	249
Liczba rannych w wypadkach drogowych	32	32	25
Liczba zabitych w wypadku drogowym	10	3	4

Źródło: Dane z KPP w Wieruszowie

6. Zdrowie

Podstawowa Opieka Zdrowotna

Na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonują następujące zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej:

Miasto i Gmina Wieruszów:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BONUS” s. c. G. A. Lis –Wieruszów ul. Kopernika 4,

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „COR” przychodnia lekarska –Wieruszów ul. Kopernika 1a,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDIX” s. c. –Wieruszów ul. Fabryczna 6.

Gmina Bolesławiec:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BOLSMED”- w Bolesławcu ul. Kościuszki 6,

Gmina Czastary:

- Zakład Opieki Zdrowotnej „DOMESTICA” s. c. -w Czastarach ul. Szkolna 5,

Gmina Galewice:

- Zakład Opieki Zdrowotnej „PRONUS” w Osieku z filią w Galewicach , Galewice ul. M. Konopnickiej 18, Osiek 185c,

Gmina Lututów:

- Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lututowie ul. J.P. Stalskiego 8,

Gmina Sokolniki:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” w Sokolnikach ul. Szkolna 3;
- Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia, Parcela 5- Sokolniki,

Gmina Łubnice:

- Przychodnia „MEDIANA” Konrad Magot w Łubnicach ul. Wieluńska 2- poradnia dla dorosłych oraz ul. Ogrodowa 12 a- poradnia dla dzieci,

W ramach POZ świadczone są usługi pielęgniarские i usługi położnej:**Miasto i Gmina Wieruszów:**

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BONUS” s. c. G. A. Lis –Wieruszów ul. Kopernika 4 -poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „COR” przychodnia lekarska –Wieruszów ul. Kopernika 1a - poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej,
- „SALMED” s. c. Usługi pielęgniarские – poradnia pielęgniarki i położnej środowiskowej -Wieruszów ul. Fabryczna 6,
- „SALUS” usługi pielęgniarские s. c. –poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej, Wieruszów ul. Kopernika 4,
- Indywidualna praktyka pielęgniarki środowiskowej Iwona Janicka, Wieruszów ul. Kopernika 1 a,
- Indywidualna praktyka położnej środowiskowej Małgorzata Kowalińska – Wieruszów ul. Kopernika 1a,

Gmina Bolesławiec:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BOLSMED”- w Bolesławcu ul. Kościuszki 6- poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej,
- Indywidualna praktyka położnej środowiskowej – Bolesławiec ul. Kościuszki 6.

Gmina Czastary:

- Zakład Opieki Zdrowotnej „DOMESTICA” s. c. -w Czastarach ul. Szkolna 5- poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej, poradnia pielęgniarki i położnej środowiskowej,

Gmina Galewice:

- Zakład Opieki Zdrowotnej „PRONUS” w Osieku z filią w Galewicach , Galewice ul. M. Konopnickiej 18, Osiek 185c- poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej, poradnia położnej środowiskowej- rodzinnej,

Gmina Lututów:

- Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lututowie ul. J.P. Stalskiego 8- poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej, poradnia pielęgniarki i położnej środowiskowej,

Gmina Sokolniki:

- Usługi pielęgniarskie „FAMILIA” Mirosława Kowalczyk w Sokolnikach ul. Parkowa 10,
- Zakład Opieki Zdrowotnej „ ESKULAP” w Sokolnikach ul. Szkolna 3- poradnia położnej środowiskowej- rodzinnej,

Gmina Łubnice:

- Przychodnia „MEDIANA” Konrad Magot w Łubnicach ul. Wieluńska 2- poradnia dla dorosłych oraz ul. Ogrodowa 12 a- poradnia dla dzieci- poradnia pielęgniarki środowiskowej- rodzinnej.

Świadczenia ogólnostomatologiczne zakontraktowane przez NFZ w powiecie wieruszowskim:

- Indywidualna Praktyka Lekarska Gabinet Stomatologiczny Danuta Kanicka , **Czastary** ul. Szkolna 5,
- Gabinet Stomatologiczny Małgorzata Cieślak w **Galewicach** ul. M. Konopnickiej 18,
- Praktyka Lekarska Dentystyczna w **Sokolnikach** ul. Marszałka J. Piłsudskiego 1,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Aneta Gottwald w **Wieruszowie**, ul. Waryńskiego 15a,
- Prywatne Centrum Stomatologiczne Maciej Kozłowski Wieruszów , ul. Warszawska 104,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny w Wieruszowie ul. Fabryczna 6, Jolanta Staniaszek.

Powiatowe Centrum Medyczne Sp. z o.o NZOZ Szpital Powiatowy w Wieruszowie działa na terenie powiatu wieruszowskiego od 01.09.2008r. Jest spółką prawa handlowego ze 100% udziałem Powiatu wieruszowskiego.

Działalność medyczna obejmuje:

- 1) Oddział chorób wewnętrznych- obejmował 30 łóżek/ od lutego 2019r- 25 łóżek, salę intensywnego nadzoru;
- 2) Oddział pediatryczny- obejmuje 12 łóżek dla dzieci w wieku 0-18 lat;
- 3) Oddział chirurgii jednego dnia- obejmuje 5 łóżek.
 - na oddziale stosowane są techniki operacyjne, pozwalające na jednodniowy pobyt pacjenta w oddziale,
- 4) Zakład opiekuńczo-leczniczy- dysponuje 32 łózkami,
- 5) Hospicjum domowe.

Tab.45.Liczba hospitalizacji w poszczególnych oddziałach:

	2017	2018	2019

Oddział chorób wewnętrznych	1141	1161	1045
Oddział pediatryczny	511	433	454
Oddział chirurgii jednego dnia	176	191	166
Zakład opiekuńczo-leczniczy	124	135	110
Razem	1952	1920	1775

Źródło: Opracowanie własne PCM Wieruszów

Liczba porad udzielonych w hospicjum domowym:

2017r- 1255,

2018r- 1305,

2019r- 1442.

Liczba pacjentów objętych opieką:

2017r- 46,

2018r- 52,

2019r- 36.

Poradnie specjalistyczne działające w Powiatowym Centrum Medycznym:

- poradnia diabetologiczna,
- poradnia dermatologiczna,
- poradnia neurologiczna,
- poradnia chorób płuc i gruźlicy,
- poradnia chirurgii ogólnej,
- poradnia urazowo-ortopedyczna,
- poradnia rehabilitacyjna,
- poradnia laryngologiczna,
- poradnia ginekologiczno-położnicza,
- poradnia zdrowia psychicznego,
- poradnia okulistyczna.

Tab.46. Wykaz poradni specjalistycznych i liczba porad

	2017	2018	2019
poradnia diabetologiczna	1905	1813	1681
poradnia dermatologiczna	2316	3047	3402
poradnia neurologiczna	1700	1922	1561
poradnia chorób płuc i gruźlicy	2972	3487	3115
poradnia chirurgii ogólnej	3675	3489	2762
poradnia urazowo-ortopedyczna	4099	4218	4252
poradnia rehabilitacyjna	716	730	757
poradnia otolaryngologiczna	2269	2317	2405
poradnia ginekologiczno-położnicza	4994	5062	5069
Poradnia zdrowia psychicznego	1387	1453	1418
Poradnia okulistyczna	2799	2570	2924

Źródło: Opracowanie własne PCM Wieruszów

W PCM funkcjonują pracownie diagnostyczne:

- 1) endoskopii;
- 2) diagnostyki obrazowej;
- 3) usg;
- 4) ekg.

Tab.47. Wykaz pracowni i liczba wykonanych świadczeń:

	2017	2018	2019
Pracownia endoskopii	2295	2602	2646
Pracownia diagnostyki obrazowej	10962	12363	12826
Pracownia USG	1408	1485	1114
Pracownia EKG- tylko dla pacjentów oddziałów	716	611	560

Źródło: Opracowanie własne PCM Wieruszów

W ramach prowadzonej działalności medycznej w PCM funkcjonuje dział Ratownictwa Medycznego.

Do 31.03.2019r usługi świadczyły

- zespół wyjazdowy S- specjalistyczny
- zespół wyjazdowy P- podstawowy

Obejmowały one zakresem swoich świadczeń teren powiatu wieruszowskiego.

Od 01.04.2019r. usługi świadczyły:

- zespoły wyjazdowe P- 2 karetki całodobowo (okręg wieruszowski, złoczewski), 1 karetka - 8.00-20.00 (okręg sokołnicki)

Oprócz tego PCM dysponuje karetką transportu sanitarnego, dostępną całodobowo, na wezwanie.

Wykaz wyjazdów zespołów Ratownictwa Medycznego.

2017- 2174

2018- 2280

2019- 3191

Wykaz wyjazdów transportu sanitarnego:

2017-2174

2018-2280

2019-3191

W zakresie świadczeń w PCM znajdują się świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, które obejmują:

- 1) nocną i świąteczną ambulatoryjną opiekę lekarską;
- 2) nocną i świąteczną wyjazdową opiekę lekarską;
- 3) nocną i świąteczną ambulatoryjną opiekę pielęgniarską;
- 4) nocną i świąteczną opiekę pielęgniarską.

Świadczeniami objęte są POZ z powiatu wieruszowskiego.

Wykaz porad udzielonych przez nocną i świąteczną opiekę zdrowotną:

2017- 4403

2018- 4659

2019- 4863

W PCM w latach 2017-2019 prowadzone były dwa programy profilaktyczne:

1. Program profilaktyki raka szyjki macicy

2. Program profilaktyki raka jelita grubego

Tab.48. Wykaz świadczeń wykonanych w ramach programów

	2017	2018	2019
Program profilaktyki raka szyjki macicy	532	541	591
Program profilaktyki raka jelita grubego	370	300	204

Źródło: Opracowanie własne PCM Wieruszów

7. Edukacja

Na terenie powiatu wieruszowskiego znajdują się 62 placówki (28 przedszkoli, 33 szkoły, w tym jedna z internatem i 1 żłobek). Cztery szkoły podstawowe prowadzone są od stycznia 2013 r. przez stowarzyszenia (szkoły te znajdują się na terenie gminy Bolesławiec), są to SP w Mieleszynie, SP w Żdżarach, SP w Chróście, SP w Radostowie.

Szkoła Podstawowa Specjalna w Tyblach

Szkoła prowadzi edukację i terapię dzieci z każdą niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną. Celem szkoły jest osiągnięcie możliwie wszechstronnego rozwoju uczniów, w dostępnym im zakresie za pomocą specjalnych metod dostosowanych do poszczególnych poziomów nauczania. Szkoła intensywnie rozwija się w kierunku edukacji i terapii dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Kadra pedagogiczna ma już spore doświadczenie w tym kierunku i ciągle podnosi swoje kwalifikacje zawodowe studiując na specjalistycznych kierunkach oraz uczestnicząc w kursach, seminariach, szkoleniach, konferencjach itp. Wiedzę swą przekazują rodzicom uczniów, aby prowadzona terapia miała swoją kontynuację w domu i była jak najbardziej skuteczna. Dla rodziców organizowane są również spotkania ze specjalistami m.in. psychologiem, terapeutą NDT Bobath.

Szkoła dysponuje własnym busem, który przywozi i odwozi dzieci na miejsce zamieszkania w obrębie całego powiatu wieruszowskiego.

W skład Zespołu Szkół w Tyblach wchodzi:

- klasy VI-VIII dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim - 3 osoby,
- zespół edukacyjno-terapeutyczny I- dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu - 2 osoby,
- zespoły edukacyjno-terapeutyczne II i III dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym- 9 osób,
- edukacja wczesnoszkolna dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – 2 osoby,
- zespoły rewalidacyjno-wychowawcze dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim - 4 osoby.

Nauczyciele, pracując z dziećmi z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, korzystają z wielu koncepcji, technik i metod nauczania, tak by dziecko miało swoją szansę rozwoju na miarę własnych możliwości. Szkoła oferuje dzieciom indywidualną rewalidację, zajęcia logopedyczne, zajęcia integracji sensorycznej, elementy metody C. Moralesa, NDT Bobath, trening słuchowy Johansena, metodę alternatywnej komunikacji MAKATON, Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne i wiele innych.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wieruszowie.

W Szkole Podstawowej nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wieruszowie od dnia 1 września 2019 r. prowadzi się kształcenie dla uczniów z niepełnosprawnością.

Placówka oferuje:

naukę w małym zespole,
kadrę pedagogiczną o wysokich kwalifikacjach,
dowóz uczniów do placówki,
rehabilitację w szkole w odpowiednio przygotowanej sali,
zajęcia z psychologiem szkolnym,
terapię logopedyczną,
opiekę surdopedagoga i tyflop pedagoga,
rewalidację indywidualną,
terapię poprzez zabawę,
terapię SI - integracji sensorycznej,
arteterapię (zajęcia usprawniające manualnie),
zajęcia ruchowe na sali gimnastycznej,
możliwość korzystania ze świetlicy i stołówki szkolnej,
integrację ze środowiskiem szkolnym poprzez udział we wszystkich uroczystościach szkolnych (akademie, bale, apele szkolne), wspólne zajęcia z rówieśnikami, udział w konkursach szkolnych, pozaszkolnych, wspólne spędzanie ferii, przerw międzylekcyjnych, wycieczki, wyjazdy,
udział w wielu imprezach, konkursach, spotkaniach dla osób z niepełnosprawnością,
możliwość dostosowania oferty szkoły do potrzeb uczniów w uzgodnieniu z rodzicami.

ZSP im. S. Staszica w Wieruszowie

Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Wieruszowie oferuje naukę w następujących typach szkół:

Technikum:

- technik budownictwa,
- technik ekonomista,
- technik handlowiec,
- technik hotelarstwa,
- technik informatyk,
- technik logistyk,
- technik mechatronik;

Szkoła Branżowa I stopnia (3-letnia) - klasy wielozawodowe (np.: mechanik pojazdów samochodowych, stolarz, tapicer, kucharz, fryzjer, ślusarz, monter wewnętrznych instalacji sanitarnych i inne) z praktyczną nauką zawodu w zakładach pracy. Kształcenie w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych odbywać się będą w formie czterotygodniowych kursów w zamiejscowych Centrach Edukacji Zawodowej.

Szkoła Branżowa II stopnia

- technik handlowiec (kwalifikacja HAN.02, powadzenie działań handlowych)

Szkoła policealna dla dorosłych

- opiekun medyczny (kwalifikacje MED.03 – świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej)

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wieruszowie

Oferta edukacyjna

LO Wieruszów oferuje kształcenie w następujących profilach:

- Profil politechniczny (ze zwiększoną liczbą godzin matematyki, fizyki, informatyki, j. obcego),
- Profil medyczny (ze zwiększoną liczbą godzin matematyki, biologii, chemii, j. obcego),
- Profil społeczny (ze zwiększoną liczbą godzin geografii, j. polskiego, wiedzy o społeczeństwie, j. obcego);

Zespół Szkół CKR w Lututowie

Kierunki kształcenia dla szkół dziennych:

Technikum

- technik architektury krajobrazu,
- technik agrobiznesu,
- technik mechanizacji rolnictwa i agrotrotoniki,
- technik rolnik,
- technik żywienia i usług gastronomicznych;

Szkoła branżowa I stopnia

- mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych;

Szkoła branżowa II stopnia:

Kierunki kształcenia dla szkół zaocznych dla dorosłych:

Kursy specjalistyczne

- operator kombajnów zbożowych,
- obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin,
- stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwacza;

Kursy kwalifikacyjne:

- technik żywienia i usług gastronomicznych,
- technik architektury krajobrazu,
- technik agrobiznesu,
- technik mechanizacji rolnictwa,
- technik rolnik.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie

Obszarem działania poradni objęte są placówki oświatowe z rejonu gmin: **Bolesławiec, Czastary, Galewice, Lututów, Łubnice, Sokolniki, Wieruszów**. Poradnia zatrudnia pedagogów, logopedów, psychologów, doradcę zawodowego. Ponadto na potrzeby zespołu orzekającego zatrudniony jest lekarz pediatra, a do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka – także rehabilitant. Pracownicy poradni tworzą zintegrowany zespół specjalistów. Posiadają dodatkowe kwalifikacje między innymi z: oligofrenopedagogiki, surdopedagogiki, tyflopodagogiki, autyzmu, neurologopedii, terapii pedagogicznej, seksuologii, socjoterapii, terapii rodzin, psychoprofilaktyki zaburzeń psychicznych. Przeszkoleni pracownicy prowadzą warsztaty doskonalące umiejętności wychowawcze: Szkołę dla Rodziców i Wychowawców” oraz grupy wsparcia dla rodziców

i nauczycieli. Placówka posiada nowoczesne wyposażenie i profesjonalne pomoce dydaktyczne, terapeutyczne i rehabilitacyjne. Wyposażona jest w sprzęt komputerowy i audiowizualny oraz programy multimedialne do diagnozy i terapii, Platformę do Badań Zmysłów.

W poradni prowadzi się wielospecjalistyczną **diagnozę dzieci i młodzieży** z wykorzystaniem najnowszych narzędzi diagnostycznych. Celem diagnozowania dziecka jest przede wszystkim określenie jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych, wyjaśnienie mechanizmów jego funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu. Diagnoza potrzeb dziecka pozwala na wskazanie kierunków działań w zakresie kształcenia i wychowania dziecka oraz wspomagania jego rozwoju. Pracownicy merytoryczni Poradni udzielają **porad i konsultacji** w sprawach wychowawczych, wyborze zawodu, w sprawach edukacyjnych i natury psychologicznej. Poradnia realizuje działania profilaktyczne, wspomaga rodziców, nauczycieli i wychowawców w działaniach dydaktyczno-wychowawczych. Placówka oferuje różnorodne **formy terapii (logopedyczną, pedagogiczną, psychologiczną, socjoterapię, terapię rodzin)**, w tym nowoczesne metody terapeutyczne np.: **EEG Biofeedback, Metodę Warnkego**. Poradnia jest jedynym miejscem na terenie powiatu wieruszowskiego, w którym znajdują specjalistyczną, kompleksową, bezpłatną pomoc rodzice z małymi dziećmi ze stwierdzoną niepełnosprawnością lub zagrożone niepełnosprawnością. Poradnia prowadzi **wczesne wspomaganie rozwoju dziecka**. Na wczesne wspomaganie rozwoju do poradni uczęszcza 14 dzieci z powiatu. Od grudnia 2017 r. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie realizuje także program kompleksowego wsparcia dla rodzin „**Za życiem**”, wypełniając zadania wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego na obszarze powiatu wieruszowskiego. W ramach rządowego programu „**Za życiem**” 14 dzieci w wieku od urodzenia do rozpoczęcia nauki w szkole ze stwierdzoną niepełnosprawnością lub zagrożone niepełnosprawnością otrzymało wsparcie w postaci zajęć ze specjalistą: pedagogiem, logopedą, psychologiem, fizjoterapeutą.

Wydane orzeczenia

W roku szkolnym 2017/2018 Poradnia wydała orzeczenia:

- o potrzebie kształcenia specjalnego - **42** (12 - przedszkole, 21 - SP, 7 - gimnazjum, 2 - szkoła ponadgimnazjalna); z tego w związku z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim: 5 - przedszkole, 13 - SP, 5 - gimnazjum, 1 - szkoła ponadgimnazjalna; niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym: 3 - przedszkole, 1 - SP, 1 - szkoła ponadgimnazjalna; niepełnosprawnością sprzężoną: 2 - SP; zagrożeniem niedostosowaniem społecznym: 2 - SP, 2 - gimnazjum; niepełnosprawnością ruchową: 4 - przedszkole, 3 - SP,
- o potrzebie indywidualnego nauczania - **27** (14 - SP, 7 - gimnazjum, 6 - szkoła ponadgimnazjalna), z tego:

- onkologiczne: 3 – SP,
 - pourazowe: 3 – SP,
 - schorzenia neurologiczne: 1 – gimnazjum,
 - schorzenia przewlekłe: 11 (5 - SP, 5 - gimnazjum, 1 - szkoła ponadgimnazjalna),
 - zaburzenia zachowania: 6 (2 - SP, 1 - gimnazjum, 3 - szkoła ponadgimnazjalna),
 - inne: 3 (1 - SP, 2 - szkoła ponadgimnazjalne),
-
- o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych – **6**,
 - opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – **12**,
 - o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego – **3**,
 - o braku potrzeby indywidualnego nauczania – **1**.

Razem wydano 79 orzeczeń i 12 opinii.

Zespół orzekający zbierał się **30 razy**.

Wydane opinie

Po przeprowadzonych badaniach psychologicznych, pedagogicznych i logopedycznych wydano opinie w sprawie:

- dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – **87**,
- objęcia ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną – **33**,
- dostosowania warunków i formy sprawdzianu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej do indywidualnych potrzeb ucznia - **40**,
- dostosowania warunków i formy egzaminu gimnazjalnego do indywidualnych potrzeb ucznia – **4**,
- dostosowania warunków i formy egzaminu maturalnego do indywidualnych potrzeb ucznia – **1**,
- przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy – **10**,
- zezwolenia na zatrudnienie młodocianego – **8**,
- odroczenia obowiązku szkolnego – **9**,
- innych opinii o przebadanych klientach – **7**,
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia – **11**.

Liczba wydanych opinii wyniosła: **210**.

Ponadto wydano **61 informacji o wynikach diagnozy przeprowadzonej w Poradni**.

W roku szkolnym 2017/2018 przeprowadzono 163 konsultacje psychologiczne.

Diagnoza

W zakresie diagnozy przeprowadzono:

Tab.49. Rodzaje badań diagnostycznych 2017/2018

L.p.	Rodzaj badań diagnostycznych	Liczba przeprowadzonych badań
1	Diagnoza psychologiczna	291
2	Diagnoza pedagogiczna	272
3	Diagnoza logopedyczna	57
4	Badanie Skalą ryzyka dysleksji	1
5	Przesiewowe badania logopedyczne	193
6	Diagnoza w domu rodzinnym dziecka	18 badań psychologiczno-pedagogicznych

Zródło: Opracowanie własne Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Wieruszowie

Ogółem z różnego rodzaju diagnoz skorzystało 691 osób.

W domu rodzinnym diagnozowano dzieci niepełnosprawne i przewlekle chore, głównie pod kątem orzekania do kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego.

Wydane orzeczenia

W roku szkolnym 2018/2019 Poradnia wydała orzeczenia:

- o potrzebie kształcenia specjalnego - **71** (2 - do 3 roku życia, 30 - przedszkole, 26 - SP, 8 - gimnazjum, 5 - szkoła ponadpodstawowa), z tego w związku z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim: 1 - do 3 roku życia, 9 - przedszkole, 6 - SP, 1 - gimnazjum, 2 - szkoła ponadpodstawowa; z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym: 2 - przedszkole, 1 - SP, 0 - szkoła ponadpodstawowa; z niepełnosprawnością sprzężoną: 5 - przedszkole, 6 - SP, 3 - gimnazjum, 2 - szkoła ponadpodstawowa; z zagrożeniem niedostosowaniem społecznym: 3 - SP; z niepełnosprawnością ruchową: 6 - przedszkole, 2 - SP, 4 - gimnazjum; z autyzmem: 1 - do 3 roku życia, 5 - przedszkole, 5 -

SP; niesłyszące: 1 – szkoła ponadpodstawowa; słabosłyszące: 3 – przedszkole, 1 – SP; słabowidzące: 2 – SP,

- o potrzebie indywidualnego nauczania – **32** (18 - SP, 5 - gimnazjum, 9 - szkoła ponadpodstawowa), z tego:

* onkologiczne: 1 – SP,

* pourazowe: 0,

* schorzenia neurologiczne: 0,

* schorzenia przewlekłe: 8 (5 - SP, 1 - gimnazjum, 2 - szkoła ponadpodstawowa),

* zaburzenia zachowania: 12 (9 - SP, 2 - gimnazjum, 1 - szkoła ponadpodstawowa),

* inne: 11 (3 - SP, 2 – gimnazjum, 6 - szkoła ponadpodstawowa):

- o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych – **3**
- opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka – **11**
- o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego – **1**
- o braku potrzeby indywidualnego nauczania – **1**.

Razem wydano 108 orzeczeń i 11 opinii.

Zespół orzekający zbierał się **37 razy**.

Wydane opinie:

Po przeprowadzonych badaniach psychologicznych, pedagogicznych i logopedycznych wydano opinie w sprawie:

- dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – **79**,
- objęcia ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną – **42**,
- dostosowania warunków i formy sprawdzianu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej do indywidualnych potrzeb ucznia - **49**,
- dostosowania warunków i formy egzaminu gimnazjalnego do indywidualnych potrzeb ucznia – **1**,
- dostosowania warunków i formy egzaminu maturalnego do indywidualnych potrzeb ucznia – **2**,
- przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy – **1**,
- zezwolenia na zatrudnienie młodocianego – **5**,

- odroczenia obowiązku szkolnego – 8,
- wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły – 2,
- innych opinii o przebadanych klientach – 7,
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia - 12.

Liczba wydanych opinii wyniosła: **208**.

Ponadto wydano **67 informacji o wynikach diagnozy przeprowadzonej w Poradni**.

W roku szkolnym 2018/2019 przeprowadzono 134 konsultacje psychologiczne.

Diagnoza

W zakresie diagnozy przeprowadzono:

Tab.50. Rodzaje badań diagnostycznych 2018/2019

L.p.	Rodzaj badań diagnostycznych	Liczba przeprowadzonych badań
1	Diagnoza psychologiczna	311 (w tym 10 diagnoz w domu rodzinnym dziecka)
2	Diagnoza pedagogiczna	291 (w tym 10 diagnoz w domu rodzinnym dziecka)
3	Diagnoza logopedyczna	53
4	Badanie Skalą ryzyka dysleksji	1
5	Przesiewowe badania logopedyczne	125

Zródło: Opracowanie własne Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Wieruszowie

Ogółem z różnego rodzaju diagnoz skorzystało 781 osób.

8. Osoby z niepełnosprawnością

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata. Wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska. Definicja niepełnosprawności jest bardzo płynna i nie daje się jej jasno sprecyzować. Jest to pewien stan, w którym występują ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. O prawach osób z niepełnosprawnością zaczęto mówić w kontekście praw człowieka. Oznacza to, że osoby z niepełnosprawnością posiadają te same prawa, co wszyscy inni obywatele. W rzeczywistości jednak napotykają oni zbyt wiele przeszkód, by mogli z tych praw w pełni korzystać.

Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 roku została przyjęta Karta Praw Osób Niepełnosprawnych. Osoby z niepełnosprawnością, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

W szczególności osoby z niepełnosprawnością mają prawo do:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,

- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Diagnoza osób z niepełnosprawnością jest trudna ponieważ brak jest pełnych danych w zakresie populacji osób z niepełnosprawnością czy też w zakresie poszczególnych ich dysfunkcji.

Zgodnie z Narodowym Spisem Powszechnym przeprowadzonym w 2011 roku populacja osób z niepełnosprawnością została podzielona na dwie podstawowe grupy :

- osoby z niepełnosprawnością prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby z niepełnosprawnością tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Wyniki spisu ludności 2011 roku wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 4 697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju. Natomiast jeżeli chodzi o województwo łódzkie, wyniki spisu ludności 2011 roku wykazały, że liczba osób z niepełnosprawnością wynosiła 333,8 tys., co stanowiło 13,1% ludności województwa.

Wśród ogółu osób z niepełnosprawnością w łódzkim 183,2 tys. (54,9%) stanowiły kobiety, których liczba w porównaniu ze spisem 2002 roku zmniejszyła się o 5,6%. Na wsi liczba kobiet z niepełnosprawnością była o 18,6 tys. niższa, natomiast w miastach zwiększyła się o 7,8 tys. Niepełnosprawni mężczyźni w 2011 roku stanowili nieco mniej liczną grupę niż kobiety – 150,6 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w stosunku do 2002 roku o 12,0%. Spadek liczby niepełnosprawnych mężczyzn szczególnie widoczny jest na wsi – o 29,0%, natomiast w miastach ich liczba zmniejszyła się w mniejszym stopniu, bo o 1,5%.

Charakterystyka osób z niepełnosprawnością w powiecie wieruszowskim

Dane z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku przedstawiają się następująco:

Osoby z niepełnosprawnością w stosunku do liczby mieszkańców:

Polska - 5,5 mln osób z niepełnosprawnością - 14% ogółu obywateli Polski

Powiat Wieruszowski - 4.965 osób z niepełnosprawnością - 11,7% ogółu obywateli powiatu

Osoby z niepełnosprawnością z podziałem na płeć w powiecie wieruszowskim:

Kobiety - 2446 osób z niepełnosprawnością

Mężczyźni - 2519 osób z niepełnosprawnością.

Według danych GUS z 2011 roku powiat wieruszowski zamieszkiwało 4726 osób z niepełnosprawnością. W porównaniu ze spisem z 2002 roku liczba osób z niepełnosprawnością spadła o 239 osób. Powiat wieruszowski w porównaniu do innych powiatów województwa łódzkiego wg. Danych GUS z 2012 r. znajduje się na jednym z ostatnich miejsc pod względem częstości występowania niepełnosprawności.

Według danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności wynika, że na terenie powiatu wieruszowskiego zamieszkuje 142 dzieci z niepełnosprawnością, co przedstawia poniższa tabela:

Tab. 51. Liczba dzieci z niepełnosprawnością w podziale na grupy przyczyn niepełnosprawności i kryterium wiekowe

Grupa przyczyn	Płeć		W podziale na grupy wiekowe			
	Kobieta	Mężczyzna	0 - 3	4 - 7	8 - 16	Razem
01-U	6	9	0	1	14	15
02-P	1	2	0	1	2	3
03-L	4	13	1	4	12	17
04-O	2	2	0	1	3	4
05-R	9	8	4	6	7	17
06-E	4	0	0	3	1	4
07-S	1	0	0	1	0	1
08-T	2	1	1	0	2	3
09-M	0	3	1	0	2	3
10-N	2	14	2	6	8	16
11-I	19	18	4	9	24	37

12-C	3	19	2	4	16	22
Razem	53	89	15	36	91	142

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sieradzu wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Najwięcej dzieci z niepełnosprawnością jest w przedziale wiekowym od 8-16 lat.

Tab.52. Liczba osób z niepełnosprawnością w podziale na grupy przyczyn niepełnosprawności, stopień niepełnosprawności, kryterium wiekowe i wykształcenie.

Przyczyna niepełnosprawności	Stopień			Ogółem	Wiek				Wykształcenie				
	Lekki	Umiarkowany	Znaczny		16-25	26-40	41-60	60 i więcej	Mniej niż podstawowe	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe
01-U	18	70	56	144	75	40	24	5	41	78	23	2	0
02-P	38	120	410	568	38	93	207	230	51	237	152	116	12
03-L	174	39	10	223	20	18	43	142	6	101	57	50	9
04-O	77	45	31	153	39	25	43	46	4	42	49	48	10
05-R	403	457	296	1156	67	85	440	564	38	385	388	287	58
06-E	7	15	2	24	3	9	8	4	0	7	9	7	1
07-S	165	171	130	466	8	14	117	327	25	212	121	86	22
08-T	17	15	9	41	6	5	18	12	1	10	15	144	1
09-M	9	15	9	33	6	2	6	19	1	13	7	10	2
10-N	17	59	99	175	23	11	53	88	15	76	39	41	4
11-I	100	119	192	411	28	16	128	239	23	145	124	92	27
12-C	0	1	3	4	4	0	0	0	2	1	0	1	0
Razem	1025	1126	1247	3398	317	318	1087	1676	207	1307	984	754	146

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sieradzu wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Według danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że na terenie powiatu są **3398** osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sieradzu, obejmujący swym zasięgiem powiat sieradzki i powiat wieruszowski, w latach 2017 – 2019 dla mieszkańców powiatu wieruszowskiego wydawał orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i orzeczenia o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnością.

Tab.53 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych dla mieszkańców powiatu wieruszowskiego w latach 2017-2019

Lata	Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	Liczba orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych
2017	564	66

2018	544	85
2019	565	73

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sieradzu

Realizacja zadań ze środków PFRON

Podstawowym aktem prawnym regulującym zakres zadań na rzecz osób niepełnosprawnych na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zasięg niepełnosprawności stawia przed jednostkami samorządu terytorialnego, jako podmiotami polityki społecznej obowiązek podejmowania działań zapobiegających jej powstawaniu, a także zmierzających do łagodzenia negatywnych skutków niepełnosprawności. Realizatorem zadań ze środków PFRON w Powiecie Wieruszowskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie.

Na realizację zadań wynikających z w/w ustawy, powiat corocznie otrzymuje dotacje ze środków PFRON zgodnie z algorytmem.

Tab. 54. Wysokość środków na realizację zadań w powiecie wieruszowskim w latach 2017 – 2019 przedstawia się następująco:

Lata	Ogółem	Zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania WTZ	Pozostałe środki
2017	1.121.646	799.800	306.846
2018	1.159.605	829.800	317.405
2019	1.264.834	904.800	340.227

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Poniższe tabele przedstawiają realizację poszczególnych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków PFRON w latach 2017- 2019.

Tab. 55. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł
2017	126	95.879,56
2018	116	111.492,74
2019	159	149.728,51

Źródło: Opracowanie własne PCPR

W zakresie tego zadania dofinansowano głównie zakup pieluchomajtek, cewników, wózków inwalidzkich, aparatów słuchowych, materacy i poduszek przeciwoleżynowych, butów ortopedycznych. Obserwuje się duże zainteresowanie tą formą pomocy.

Tab. 56. Sprzęt rehabilitacyjny

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł
-------------	---------------------------------------	-----------------------------

2017	4	7.100,00
2018	9	17.631,50
2019	7	11.344,49

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Obserwuje się coraz większe zainteresowanie zakupem sprzętu rehabilitacyjnego.

Tab. 57. Bariery architektoniczne

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł
2017	6	70.945,02
2018	2 umowy rozwiązane z przyczyn leżących po stronie wnioskodawców	-
2019	Zadanie nie było realizowane w 2019 r.	-

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Likwidacja barier architektonicznych polega głównie na dostosowaniu pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych tj. wyrównywanie podłóg, założenie płytek antypoślizgowych, modernizacji łazienek.

Tab. 58. Bariery w komunikowaniu się i techniczne

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł
2017	3	4.076,50
2018	9	27.977,36
2019	Zadanie nie było realizowane w 2019r	-

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Zadanie to głównie polega na dofinansowaniu zakupu zestawów komputerowych, laptopów wraz ze specjalistycznymi oprogramowaniami oraz zakupu urządzeń ułatwiających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

Tab. 59. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków (umów)	Kwota przyznana w zł
2017	3	5.951,79
2018	3	5.565,00
2019	3	5.288,86

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Tab. 60. Turnusy rehabilitacyjne

Lata	Ilość złożonych wniosków	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł
-------------	---------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------

2017	149	62 51 os. dorosłe – 43 opiekunowie 11 dzieci – 10 opiekunowie	122.873,00
2018	136	57 39 os. dorosłe – 27 opiekunowie 18 dzieci – 17 opiekunowie	115.298,00
2019	148	81 62 osoby dorosłe – 43 opiekunowie 19dzieci – 19 opiekunowie	173.709,00

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Poniższe tabele przedstawiają realizację poszczególnych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej ze środków PFRON w latach 2017- 2019.

Tab.61. Wydatki na instrumenty rynku pracy (staże)w latach 2017-2019

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł.
2017	3	11.991,73zł
2018	2	12.319,38zł
2019	3	19.806,63zł

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie

Tab.62. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2017-2019

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie

Inne zadania realizowane na rzecz osób z niepełnosprawnością

Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”

W 2019 roku w ramach programu „Aktywny samorząd”- osoby z niepełnosprawnością mogły uzyskać pomoc finansową w zakresie:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową w tym:

1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

Obszar A Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania dla posiadanego samochodu dla osób z dysfunkcją narządu ruchu,

Obszar A Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy dla osób z dysfunkcją narządu ruchu,

Obszar A Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy dla osób z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,

Obszar A Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu dla osób z dysfunkcją narządu słuchu.

2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:

Obszar B Zadanie 1- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,

Obszar B Zadanie 2- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Obszar B Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją narządu wzroku,

Obszar B Zadanie 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy.

Obszar B Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu.

3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Obszar C Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Obszar C Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Obszar C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązanie techniczne,

Obszar C Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

Obszar C Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,

4) Obszar D- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W ramach programu złożono **35 wniosków (24 osoby)** na łączną kwotę **172.775,87 zł.**

1 wniosek rozpatrzone negatywnie ze względu na nie dostarczenie dokumentów w terminie, pozytywnie rozpatrzone **34 wnioski (24 osoby)** tj.:

Moduł I – 19 osób (19 wniosków), z tego 2 osoby – na zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu dla osób z dysfunkcją narządu ruchu, 4 osoby – na zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją narządu wzroku i obu rąk, 2 osoby – na zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy, 1 osoba na zakup wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 4 osoby – na utrzymanie sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 2 osoby – na zakup protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązanie techniczne, 3 osoby – na zakup skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, 1 osoba – opłata za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w przedszkolu.

Moduł II – 10 osób (15 wniosków) – 6 osobom opłacono czesne wraz z dodatkiem na pokrycie kosztów kształcenia oraz 4 studentom przyznano dodatek na pokrycie kosztów kształcenia.

Tab.63 Ilość wniosków i kwotę dofinansowania w ramach pilotażowego programu „ Aktywny samorząd” w latach 2017-2019.

Lata	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota przyznana w zł
2017	25	74.513,93zł
2018	21	37.251,82zł
2019	34	94.571,60zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Dom Pomocy Społecznej

Dom Pomocy Społecznej w Chróscinie – Wsi od 1 stycznia 2016r Uchwałą z dnia 27 listopada 2015 NR XIII/52/15 Rady Powiatu Wieruszowskiego w sprawie połączenia domów pomocy społecznej jest placówką przeznaczoną dla 154 kobiet i mężczyzn przewlekle psychicznie chorych.

Decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 07.01.2016r placówka otrzymała zezwolenie na prowadzenie działalności na czas nieokreślony w uchwalonym przez Uchwałą Rady Powiatu Wieruszowskiego kształcie tj. połączenie Domu Pomocy Społecznej w Chróscinie-Wsi i Domu Pomocy Społecznej w Chróscinie-Zamku w jedną placówkę pod nazwą Dom Pomocy Społecznej w Chróscinie-Wsi funkcjonującą w dwóch budynkach, Chróscin 50 i Chróscin 47.

Domy Pomocy Społecznej świadczy usługi w zakresie potrzeb:

- 1.) bytowych,
- 2.) opiekuńczych w tym opieka pielęgnarska,
- 3.) wspomagających na poziomie obowiązującego standardu dla tego typu domów w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańca.

Jako usługi wspomagające dom prowadzi:

- fizjoterapie i rehabilitacje wraz z zajęciami sportowymi,
- zajęcia kulturalno – oświatowe,
- terapię zajęciową w postaci:
 - a) zajęć terapeutycznych w tym treningu funkcjonowania w codziennym życiu i spędzania czasu wolnego,
 - b) zajęć z psychologiem,
 - c) zajęć ruchowych jak turystyka, rekreacja i sport,
 - d) zajęć przygotowujące do podjęcia zatrudnienia jak terapia manualna w tym udział w warsztatach terapii zajęciowej, zajęcia informatyczne i pracę, w tym pracę w warunkach chronionych lub na przystosowanym stanowisku pracy,
- rehabilitacje społeczną,
- opiekę medyczną,
- możliwość praktykowania wiary zgodnie z wyznaniem,
- usługi w zakresie pracy socjalnej.

Tab.64.Zestawienie ilości mieszkańców domu w latach 2017-2019.

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców na nowych zasadach	Liczba mieszkańców na starych zasadach
2019	153	94	59
2018	154	90	64
2017	153	77	76

Źródło: Opracowanie własne DPS

Tab.65.Zestawienie budżetu dps - u za lata 2017-2019

Rok	Dotacja	dochody	Budżet ogółem
2019	2 261.542,00 zł	4 283.926,92 zł	6 545.468,92 zł
2018	2 192. 185,00 zł	3 715.836,64 zł	5 908.021,64 zł
2017	2 171.584,00 zł	3 262.960,22 zł	5 434.544,22 zł

Źródło: Opracowanie własne DPS

Tab.66.Zestawienie kosztów utrzymania w Domu Pomocy Społecznej w latach 2017 – 2019 wraz ze wskaźnikiem wzrostu kosztu do roku poprzedniego.

Rok	DPS w Chróście-Wsi	
	Miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy	Wskaźnik % wzrostu kosztu do roku poprzedniego
2017	2.804,20	+ 9,42 %
2018	3.065,54	+ 9,32
2019	3.308,59	+ 7,93

Źródło: Opracowanie własne DPS

Tab.67.Zestawienie przekrojowe wieku mieszkańców 2017-2019

	Do 18 lat	19-40 lat	41-60 lat	61-74 lat	75-79	Powyżej 80 lat
2017	0	18	65	57	6	7
2018	0	20	59	61	7	7
2019	0	17	61	60	8	7

Źródło: Opracowanie własne DPS

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku z filią w Czastarach i Chróście powstał w dniu 1 stycznia 2018 r. przez połączenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Osieku z filią w Czastarach i Środowiskowego Domu Samopomocy w Chróście Uchwałą nr XXX/200/2017 Rady Powiatu Wieruszowskiego z dnia 31 sierpnia 2017 r.

Ośrodek przeznaczony jest dla 85 osób niepełnosprawnych: psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Tab.68.Liczba uczestników ŚDS:

<i>Lata</i>	<i>Kobiety</i>	<i>Mężczyźni</i>	<i>Ogółem</i>
2017	38	51	89
2018	39	49	88
2019	43	49	92

Źródło: Opracowanie własne ŚDS

Tab.69.Wiek uczestników ŚDS:

<i>Lata/Wiek</i>	<i>16-18</i>	<i>19-30</i>	<i>31-40</i>	<i>41-50</i>	<i>51-60</i>	<i>61-70</i>	<i>71-80</i>	<i>81-90</i>	<i>powyżej 90</i>
2017	-	15	21	19	18	14	2	-	-
2018	-	12	23	20	18	13	2	-	-
2019	-	10	22	22	16	15	7	-	-

Źródło: Opracowanie własne ŚDS

Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką dziennego pobytu, ośrodkiem wsparcia dla osób mających poważne trudności w życiu codziennym, wymagających pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, a przede wszystkim podtrzymanie ich w dobrej kondycji psycho – fizycznej pomimo istniejących zaburzeń oraz rozwój umiejętności niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia i integracji społecznej przy współudziale najbliższej rodziny i opiekunów.

Dom realizuje swoje zadania dla uczestników zamieszkałych w siedmiu gminach tworzących Powiat Wieruszowski: Bolesławiec, Czastary, Galewice, Łubnice, Sokolniki, miasto i gmina Wieruszów, miasto i gmina Lututów oraz mieszkańców Gminy Biała z Powiatu Wieluńskiego. Region jest źle skomunikowany – przez co wszyscy uczestnicy ŚDS korzystające ze wsparcia w formie transportu do Ośrodka.

Tab.70 Liczba uczestników z poszczególnych gmin:

<i>Gmina/lata</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Bolesławiec	12	12	13
Czastary	9	10	8
Galewice	16	15	16
Lututów	13	13	13
Łubnice	13	12	12

Sokolniki	10	11	12
Miasto i Gmina Wieruszów	10	9	12
Biała	6	6	6

Źródło: Opracowanie własne ŚDS

ŚDS realizuje wsparcie poprzez działania wspierająco – aktywizujące w formie indywidualnych lub grupowych treningów:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening dbałości o wygląd zewnętrzny i higienę osobistą, trening kulinarny i umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi,
- trening umiejętności społecznych, w tym: trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności komunikacyjnych,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: trening rozwijania zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi i telewizyjnymi, internetem, trening udziału w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, muzykoterapii, zajęć świetlicowych,
- poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo socjalne oraz trening załatwiania spraw urzędowych,
- profilaktyka zdrowotna w formie pogadarek oraz pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- zajęcia sportowe, rekreacja i turystyka,
- inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w WTZ lub podjęcia zatrudnienia w ZAZ poprzez: trening aktywizacji zawodowej, zajęcia zintegrowane, terapię zajęciową, silwoterapię.

Ośrodek organizuje imprezy okolicznościowe, zawody sportowe, ogniska, pikniki, wycieczki oraz zabawy i dyskoteki. Uczestnicy biorą również udział w imprezach organizowanych przez inne ośrodki.

Tab.71.Liczba uczestników biorących udział w imprezach:

<i>Imprezy/lata</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Imprezy organizowane przez ŚDS dla uczestników i zaproszonych gości m.in.: „Walentynki”, „Spotkanie Wielkanocne”, Piknik w Czastarach, Megadyskoteka, Festyn Jesienny, „Święto dyni”, „Andrzejki”, „Uroczyste spotkanie Opłatkowe”	1380	1400	1497
Imprezy wyjazdowe organizowane przez ŚDS m.in.: wyjazdy na ryby, rajdy rowerowe, wycieczki autokarowe, wycieczki do arboretum, wyjazd na mecz siatkówki, wyjazdy na halę sportową, wyjazdy na basen, wyjazdy do kina, wycieczki samochodowe do znanych miejsc w najbliższej okolicy, itp.	320	329	449
Imprezy wyjazdowe organizowane przez inne Ośrodki m.in.: Sędziejowice, Aleksandrów Łódzki, Namysłów, Kępno, Łask, Bełchatów, Wieruszów	87	94	66

Źródło: Opracowanie własne ŚDS

ŚDS pomaga uczestnikom w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych m.in. poprzez umawianie wizyt u lekarzy rodzinnych i specjalistów oraz w ramach naszych możliwości transportowych dowozimy ich na wyznaczone wizyty oraz pomagamy w wykupieniu leków w aptece.

Tab.72.Liczba uczestników korzystających ze świadczeń zdrowotnych

<i>Świadczenie/lata</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Rejestracja do lekarza	138	180	133
Pomoc w dotarciu do lekarza oraz pomoc w zakupie leków	80	91	112

Źródło: Opracowanie własne ŚDS

Środowiskowy Dom Samopomocy organizuje spotkania informacyjne dla uczestników i ich rodzin dotyczące przysługujących praw osobom niepełnosprawnym, dostępnych programów i form wsparcia oraz szkolenia dla pracowników podnosząc ich kwalifikacje i wiedzę na temat niepełnosprawności, zasad korzystania z opieki specjalistycznej oraz możliwości uzyskania wsparcia przez uczestników ŚDS.

Tab.73.Liczba uczestników i pracowników biorących udział w spotkaniach/szkoleniach

<i>Spotkania - szkolenia /lata</i>	<i>2017</i>		<i>2018</i>		<i>2019</i>	
	<i>Liczba spotkań</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba spotkań</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba spotkań</i>	<i>Liczba osób</i>
Spotkania dla uczestników i ich rodzin	4	130	2	190	1	101
Szkolenia dla pracowników prowadzone przez firmy zewnętrzne	6	55	8	46	6	64
Szkolenia wewnętrzne dla pracowników	17	101	8	139	8	102

Źródło: Opracowanie własne ŚDS

Warsztat Terapii Zajęciowej

Tab. 74 .Finansowanie WTZ w latach 2017 -2019

Lata	Środki PFRON			Środki Powiatu		
	Plan		Wykonanie	Plan		Wykonanie
2017	799.800zł	99,99%	799.787,59zł	91.144zł	91.137,89zł	99,98%
2018	829.800zł	99,99%	829.756,90zł	94.462zł	94.549,36zł	99,98%
2019	904.800zł	99,99%	904.783,39zł	103.109zł	103.102,39zł	99,99%

Źródło: PCPR Wieruszów

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wieruszowie realizujący również Zajęcia klubowe przy WTZ – organizator TPD OM- 50 beneficjentów WTZ oraz 15 beneficjentów zajęcia klubowe. Placówka realizuje zadania z zakresu terapii społecznej i zawodowej w oparciu o Indywidualne Programy Terapeutyczne. Uczestnicy WTZ swoje zadania realizują w ramach 10 pracowni oraz korzystają z rehabilitacji, usług psychologa i rewalidanta w zależności od indywidualnych potrzeb. Członkami zajęć klubowych są byli i oczekujących na miejsce w WTZ uczestnicy.

W zajęciach WTZ w Wieruszowie uczestniczy **50 osób niepełnosprawnych**, realizujących zadania w ramach dziesięciu pracowni:

krawieckiej,
stolarsko-technicznej,
gospodarstwa domowego,
introligatorsko-poligraficznej,
ceramiki i mas twardych,
ogrodniczo- rękodzielniczej,
rehabilitacyjno-terapeutycznej,
aktywizacji zawodowej,
aktywności twórczej,
konfekcjonowania.

Organizacje pozarządowe

Na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonuje 9 organizacji realizujących zadania dla dzieci i młodzieży i dorosłych w tym niepełnosprawnych emerytów i rencistów:

- 1) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wieruszowie
- 2) Stowarzyszenie Integracyjne „Klub Otwartych Serc” w Wieruszowie
- 3) Stowarzyszenie Profilaktyczne „Alternatywa” w Wieruszowie
- 4) Stowarzyszenie „Pomocny Dom” w Chróście
- 5) Stowarzyszenie Integracyjne „Rodzina” w Lututowie
- 6) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Miejsko- Powiatowy w Wieruszowie
- 7) Polski Związek Niewidomych, Okręg Łódzki, Koło Terenowe 22 w Wieluniu- realizuje zadania dla mieszkańców powiatu wieruszowskiego
- 8) Polski Związek Emerytów i Rencistów i Inwalidów, Koło Terenowe w Wieruszowie
- 9) Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lubczyna
- 10) Stowarzyszenie „Dobry Dział”

Ponadto na terenie powiatu funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wieruszowie i w niektórych gminach oraz organizacje sportowe, które również realizują zadania dla starszych niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży.

Inne placówki realizujące zadania dla osób z niepełnosprawnością

- **Ośrodek Edukacji i Rehabilitacji dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością „Być Razem” – organizator Stowarzyszenie Integracyjne „KOS” – 28 beneficjentów.**

Beneficjentami ośrodka są dzieci i młodzież realizująca obowiązek szkolny w placówkach oświatowych z terenu powiatu. Realizowane zajęcia są do uzupełnieniem programów edukacyjnych przede wszystkim jednak dotyczą zagadnień interpersonalnych, rehabilitacji, rewalidacji i arteterapii. Zajęcia mają charakter integracyjny a w niektórych przypadkach realizowane są indywidualnie.

- **Zakład Aktywności Zawodowej w Wieruszowie- organizator Stowarzyszenie Integracyjne „KOS” – 35 beneficjentów.** Realizuje zadania w ramach 4 działów tj. ceramiki, konfekcjonowania, rękodzielnictwa, usług zewnętrznych. Wykonuje wyroby i sprzedaje je w sklepie stacjonarnym, w sklepie internetowym oraz podczas kiermaszy i imprez. Większość prac to usługi podwykonawcze zlecane przez duże firmy tj. hurtownia AKCES, MADONIS, AGRECOL, SESTO SENSO, SLAM POLAND itp. Część prac wykonywana jest na miejscu, natomiast niektóre prace realizowane są na terenie wspomnianych zakładów w wyznaczonych dla nich pomieszczeniach.

- **Spółdzielnia Socjalna „Green Service” – organizator Stowarzyszenie Integracyjne „KOS” i Gmina Wieruszów – 15 beneficjentów** – realizuje zadania w zakresie pielęgnacji zieleni, obsługi lodowiska. Współpracuje w tym zakresie z GOSIT, spółdzielniami mieszkaniowymi, samorządami powiatu i gmin. Wykonuje również zlecenia dla przedsiębiorstw oraz indywidualnych klientów.

- **Podmiot Ekonomii Społecznej TPD OM – organizator TPD OM** – w ramach działalności gospodarczej wykonuje usługi krawieckie na zlecenie firm, różnych instytucji i indywidualnych klientów. Wykonuje i sprzedaje również wyroby m.in. podczas różnorodnych kiermaszy, imprez i giełd. Wypracowane dochody przeznaczane są na zakup wyposażenia i maszyn, które służą również osobom z niepełnosprawnością podczas realizowanych praktyk zawodowych.

Ponadto Stowarzyszenie Integracyjne „KOS” oraz TPD OM realizują zadania w partnerskim projekcie „Centrum Usług Społecznych w powiecie wieruszowskim” w zakresie mieszkalnictwa chronionego (wspieranego i treningowego) oraz usług asystenckich w miejscu zamieszkania.

Dom Wczasów Dziecięcych – TPD w Głazie zajmuje się organizowaniem i prowadzeniem turnusów rehabilitacyjnych. Ośrodek jest uprawniony do organizowania następujących rodzajów turnusów: usprawniająco-rekreacyjny, szkoleniowy: nauka jazdy konnej. DWD prowadzi zajęcia z fizjoterapii, hipoterapii, dogoterapii oraz rehabilitację w zakresie hydroterapii, organizuje integracyjne imprezy plenerowe. Ponadto prowadzi terapię pedagogiczną, w tym integrację sensoryczną.

9. Bezrobocie

Stopa bezrobocia w powiecie wieruszowskim na koniec grudnia 2019 r. kształtowała się na poziomie 4,0% i była niższa niż w 2018 i 2017 roku, która odpowiednio wynosiła 4,6% i 4,8%. Natomiast stopa bezrobocia na koniec grudnia 2019 r. w województwie łódzkim wyniosła 5,4%, a w kraju 5,2%.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wieruszowie na koniec grudnia 2019 r. wynosiła 759 osób, w tym 397 kobiet, co stanowiło 53,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Tab. 75 Poziom bezrobocia powiecie wieruszowskim w latach 2017 – 2019

Rok	Liczba bezrobotnych		% udział do ogółu bezrobotnych		
		w tym		Kobiety	Mężczyźni
		Kobiety	Mężczyźni		
2017	865	442	423	51,1	48,9
2018	853	439	414	51,5	48,5
2019	759	397	362	52,3	47,7

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Tab.76 Liczba bezrobotnych w mieście Wieruszów oraz poszczególnych gminach powiatu w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017 rok	2018 rok	2019 rok
	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych
Gmina Wieruszów	378	347	282
Gmina Bolesławiec	64	81	67
Gmina Czystary	68	67	66
Gmina Galewice	126	146	132
Gmina Lututów	98	82	74
Gmina Łubnice	46	41	50
Gmina Sokolniki	85	89	88
Ogółem	865	853	759

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Z analizy przedstawionej tabeli wynika, że najwięcej zarejestrowanych osób bezrobotnych było w Gminie Wieruszów i Gminie Galewice.

Na poziom bezrobocia w poszczególnych okresach mają wpływ dwie wielkości: liczba osób rejestrujących się w danym okresie „napływ” oraz liczba osób, które w tym samym czasie z różnych powodów zostały wyłączone z ewidencji („odpływ”).

W okresie 12 miesięcy 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowało się („napływ”) ogółem 1.627 osób w tym 869 kobiet. W tym samym okresie 2018 roku zarejestrowało się ogółem 1.829 osób, w tym 934 kobiety, a w 2017 roku – 2.028 osób w tym 1.065 kobiet.

Przeważającą grupę wśród osób rejestrujących się stanowiły osoby zamieszkałe na wsi:

- w **2017 roku** – 1.547 osób, które stanowiły 76,3% ogółu rejestrujących się bezrobotnych,
- w **2018 roku** – 1.387 osób, które stanowiły 75,8% ogółu rejestrujących się bezrobotnych,
- w **2019 roku** – 1.255 osób, które stanowiły 77,1% ogółu rejestrujących się bezrobotnych.

W okresie 12 miesięcy 2019 roku z ewidencji wyłączono („odpływ”) ogółem 1.723 osoby. W tym samym okresie 2018 roku wyłączono z ewidencji ogółem 1.841osób, a w 2017 roku – 2.206 osób.

Bezrobotni wg wieku

Najtrudniejsza sytuacja w roku 2019 utrzymywała się wśród osób bezrobotnych w wieku 25-34 lata. Osoby w tym przedziale wiekowym stanowiły 28,6% ogółu zarejestrowanych, tj. 217 osób. Podobnie było w 2018 i 2017 roku. Natomiast najmniej liczną grupą osób bezrobotnych według wieku stanowiły osoby w przedziale 60-64 lata. W 2019 roku osoby te stanowiły 9,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, w 2018 roku – 7,0%, a w 2017 roku tylko 6,6 %.

Tab. 77 Szczegółowa struktura wg wieku w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższe zestawienie

Wiek	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych
18-24	155	17,9	157	18,4	149	19,6
25-34	269	31,1	252	29,5	217	28,6
35-44	159	18,4	180	21,1	145	19,1
45-54	127	14,7	119	14,0	101	13,3
55-59	98	11,3	85	10,0	72	9,5
60-64	57	6,6	60	7,0	75	9,9
Ogółem	865	100	853	100	759	100

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Bezrobotni wg poziomu wykształcenia

Jednym z poważniejszych problemów współczesnego rynku pracy w Polsce jest zjawisko niedopasowania strukturalnego w sferze kwalifikacyjno-zawodowej. Strona podaźowa rynku pracy reaguje z pewnym opóźnieniem na zmiany dokonujące się pod wpływem przeobrażeń w strukturze gospodarczej oraz postępu technologicznego po stronie popytowej. Pomimo ogólnego wzrostu wykształcenia naszego społeczeństwa w różnych nowych kierunkach zawodowych, tempo, w jakim kapitał ludzki dopasowuje się do konkretnych potrzeb gospodarki jest wolniejsze o czym świadczyć mogą trudności pracodawców w pozyskiwaniu kadry o ściśle sprecyzowanych kwalifikacjach zawodowych. Sytuacja gospodarcza zmienia się bardzo dynamicznie i wymaga wysokiej elastyczności od instytucji wspierających zatrudnienie.

Na koniec 2017, 2018 i 2019 roku w powiecie wieruszowskim najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Szczegółową strukturę wg wykształcenia w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 78 Struktura wg wykształcenia w latach 2017-2019

Wykształcenie	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych

Wyższe	96	11,1	98	11,5	78	10,3
Policealne i średnie zawodowe	194	22,4	175	20,5	159	20,9
Średnie ogólnokształcące	66	7,6	84	9,8	69	9,1
Zasadnicze zawodowe	293	33,9	288	33,8	280	36,9
Gimnazjalne i poniżej	216	25,0	208	24,4	173	22,8
Ogółem	865	100	853	100	759	100

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy

Okres pozostawania bez pracy stanowi jeden z czynników, który w istotny sposób zmniejsza szanse bezrobotnego na powrót na rynek pracy. O zagrożeniu długotrwałym bezrobociem decydują różnorodne czynniki między innymi takie jak wiek, wykształcenie, kwalifikacje zawodowe czy staż pracy.

W strukturze bezrobotnych wg czasu pozostawiania bez pracy najliczniejszą grupę w roku 2019 stanowili bezrobotni pozostający bez pracy od 1 do 3 miesięcy – 21,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 163 osoby. Ten przedział czasowy pozostawiania bez pracy był także bardzo niekorzystny dla osób bezrobotnych w roku 2018 – 23,0% i w roku 2017 – 22,2%.

Szczegółową strukturę wg czasu pozostawiania bez pracy w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 79 Struktura wg czasu pozostawiania bez pracy w latach 2017-2019

Czas pozostawiania bez pracy	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych
do 1 miesiąca	133	15,4	120	14,1	95	12,5
od 1 do 3 m-cy	192	22,2	196	23,0	163	21,5
od 3 do 6 m-cy	144	16,7	138	16,2	131	17,3
od 6 do 12 m-cy	131	15,1	130	15,2	143	18,8
od 12 do 24 m-cy	105	12,1	112	13,1	105	13,8
powyżej 24 m-cy	160	18,5	157	18,4	122	16,1
Ogółem	865	100	853	100	759	100

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Bezrobotni wg stażu pracy

Negatywnymi skutkami bezrobocia dotknięte są generalnie wszystkie kategorie bezrobotnych. W bardzo trudnej sytuacji ze względu na brak doświadczenia zawodowego są bezrobotni młodzi, którzy chcą podjąć swoją pierwszą pracę w życiu. W przedstawionej strukturze osób bezrobotnych według staży pracy najbardziej liczną grupę stanowią osoby posiadające staż pracy od 1 roku do 5 lat, którzy na koniec 2019 roku stanowili 28,5 % ogółu

zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 216 osób. Poziom ten podobnie kształtował się w 2018 roku – 28,5%, tj. 243 osoby i w 2017 roku – 29,3%, tj. 253 osoby.

Szczegółową strukturę wg stażu pracy w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 80 Struktura wg stażu pracy w latach 2017-2019

Staż pracy	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych	Liczba osób	Udział w % do ogółu bezrobotnych
do 1 roku	136	15,7	111	13,0	104	13,7
od 1 roku do 5 lat	253	29,3	243	28,5	216	28,5
od 5 lat do 10 lat	123	14,2	151	17,7	106	14,0
od 10 lat do 20 lat	127	14,7	131	15,4	116	15,3
od 20 lat do 30 lat	89	10,3	83	9,7	74	9,7
30 lat i więcej	41	4,7	26	3,0	35	4,6
bez stażu	96	11,1	108	12,7	108	14,2
Ogółem	865	100	853	100	759	100

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Bezrobotni zamieszkali na wsi

W powiecie wieruszowskim w latach 2017 – 2019 najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni zamieszkujący gminy wiejskie. W 2019 roku stanowiło to aż 79,1% (759 osób) ogółu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Poziom bezrobotnych zamieszkałych na wsi był podobny w 2018 roku – 76,0% ogółu zarejestrowanych (853 osoby) i w 2017 roku – 73,4% (865 osób).

Tab.81. Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi w poszczególnych gminach powiatu w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017 rok	2018 rok	2019 rok
	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych
Gmina Wieruszów	148	142	123
Gmina Bolesławiec	64	81	67
Gmina Czastary	68	67	66
Gmina Galewice	126	146	132
Gmina Lututów	98	82	74
Gmina Łubnice	46	41	50
Gmina Sokolniki	85	89	88
Ogółem	635	648	600

źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Osoby bezrobotne do 30 roku życia

Osoby młode, do 30 roku życia znajdują się w korzystnej sytuacji na rynku pracy biorąc pod uwagę poziomu wykształcenia oraz posiadane kwalifikacje, niemniej jednak w grupie tej również występują problemy. W porównaniu z ogółem zbiorowości odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym wśród młodych ludzi jest niższy. Ponadto wiele młodych osób kontynuuje naukę jednocześnie pracując.

Jednym z coraz bardziej dostrzeganych problemów rynku pracy jest zjawisko bardzo małego zainteresowania młodzieży kształceniem w szkołach zawodowych na poziomie zasadniczym i średnim zawodowym. W społeczeństwie w dalszym ciągu funkcjonuje błędne przekonanie, że jedynie wyższe wykształcenie gwarantuje zdobycie satysfakcjonującego i dobrze płatnego zatrudnienia. Priorytetem dla nich jest zdobycie tytułu magistra bez względu na ich realne możliwości i zdolności.

Na koniec grudnia 2019 roku w ewidencji osób bezrobotnych osoby młode do 30 roku życia stanowiły 35,4% ogółu bezrobotnych tj. 269 osób w tym 98 kobiet. Natomiast w roku 2018 procent ten był niższy i wynosił 34,3% ogółu bezrobotnych tj. 293 osoby w tym 89 kobiet. Analogicznie do poprzednich lat w roku 2017 osoby do 30 roku życia stanowiły 34,2% ogółu bezrobotnych tj. 296 osób w tym 91 kobiet.

Szczegółową strukturę bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 82. Struktura bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2017-2019

Rok	Liczba bezrobotnych					Udział % bezrobotnych do 30 roku życia do ogółu bezrobotnych
	Ogółem	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	kobiety do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	
2017	865	296	155	184	91	34,2
2018	853	293	157	173	89	34,3
2019	759	269	149	179	98	35,4

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Długotrwale bezrobotni

Osoby długotrwale bezrobotne to osoby, które pozostają w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu. Na koniec grudnia 2019 roku w ewidencji osób bezrobotnych osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 43,5% ogółu bezrobotnych tj. 330 osób w tym 170 kobiet. W roku 2018 wskaźnik ten był niższy i wynosił 40,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Natomiast w 2017 roku wskaźnik ten był na poziomie 2019 roku i wynosił 43,1%, a liczba – 373 osoby.

Szczegółową strukturę długotrwale bezrobotnych w latach 2017– 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 83. Struktura długotrwale bezrobotnych w latach 2017-2019

Rok	Liczba bezrobotnych		Udział % długotrwale bezrobotnych do ogółu bezrobotnych
	Ogółem	Długotrwale bezrobotni	

2017	865	373	43,1
2018	853	344	40,3
2019	759	330	43,5

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Osoby z niepełnosprawnością

Wśród osób rejestrujących się w urzędzie pracy odrębną grupę stanowią osoby z niepełnosprawnością. Niepełnosprawni bezrobotni to osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, które nie posiadają przyznanego świadczenia z tytułu stopnia niepełnosprawności i nie pozostające w zatrudnieniu i nie uzyskujące innych dochodów podlegających opodatkowaniu o wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia (np. renta rodzinna). Osoby z niepełnosprawnością gorzej radzą sobie na rynku pracy. Wiele z nich nie wykazuje żadnej aktywności zawodowej. Głównym i nierzadko jedynym źródłem utrzymania dla większości z nich są różnego rodzaju renty, zasiłki i świadczenia socjalne. Niejednokrotnie osoby te borykają się z poważnymi problemami natury ekonomicznej, społecznej i psychologicznej.

Diagnoza osób z niepełnosprawnością i ich rodzin jest trudna ponieważ brak jest pełnych danych w zakresie poszczególnych dysfunkcji, otrzymanej pomocy finansowej w związku z niepełnosprawnością. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Wieruszowie na koniec grudnia 2019 roku zarejestrowanych było 56 bezrobotnych osób z niepełnosprawnością, w tym 39 kobiet co daje 7,4% ogółu bezrobotnych. W roku 2018 na koniec grudnia osoby bezrobotne z niepełnosprawnością stanowiły 6,0% ogółu bezrobotnych tj. 51 osób, w tym 44 kobiety. Analogicznie do poprzednich lat w roku 2017 osoby bezrobotne z niepełnosprawnością stanowiły 5,2% ogółu bezrobotnych tj. 52 osoby, w tym 45 kobiet.

Szczegółową strukturę bezrobotnych niepełnosprawnych w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 84. Struktura bezrobotnych niepełnosprawnych w latach 2017-2019

Rok	Bezrobotni ogółem	Osoby z niepełnosprawnością ogółem	Niepełnosprawne kobiety	Udział % bezrobotnych osób z niepełnosprawnością do ogółu bezrobotnych
2017	865	52	45	5,2
2018	853	51	44	6,0
2019	759	56	39	7,4

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Większość osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zamieszkuje tereny (gminy) wiejskie. Porównując rok 2017, 2018 i 2019 z danych statystycznych wynika iż w roku 2017 bezrobotnych z niepełnosprawnością zamieszkujących tereny wiejskiej było 38 osób, co stanowiło 73,1% bezrobotnych osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie. Natomiast w roku 2018 procent osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zamieszkujących teren wiejski wyniósł 76,5% tj. 39 osób ogółu bezrobotnych osób z niepełnosprawnością

zarejestrowanych w urzędzie, a w roku 2019 – 76,8% tj. 43 osoby ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie pracy.

Podział bezrobotnych z niepełnosprawnością wg stopnia niepełnosprawności

Najliczniejszą grupą bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wieruszowie stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. Drugą grupą są osoby z niepełnosprawnością z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Najmniejsza ilość osób to bezrobotni z niepełnosprawnością ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

W roku 2019 na koniec grudnia bezrobotni z niepełnosprawnością z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowili 75,0% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie (5,5% ogółu bezrobotnych), z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności było to 23,2% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie (1,7% ogółu bezrobotnych) a ze znacznym stopniem niepełnosprawności była 1 osoba, co stanowi 1,8% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie.

Natomiast w roku 2018 na koniec grudnia bezrobotni z niepełnosprawnością z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowili 66,7% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie (4,0% ogółu bezrobotnych), z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności było 29,4% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie (1,8% ogółu bezrobotnych), a ze znacznym stopniem niepełnosprawności 3,9% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie (0,2% ogółu bezrobotnych).

Analogicznie do poprzednich lat w roku 2017 na koniec grudnia bezrobotni z niepełnosprawnością z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowili 57,7% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie (3,5% ogółu bezrobotnych), z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności było 40,4% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie (2,4% ogółu bezrobotnych) a ze znacznym stopniem niepełnosprawności była 1 osoba, co stanowi 1,9% ogółu bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie.

Tab. 85. Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością z podziałem na stopień niepełnosprawności w latach 2017 – 2019

Stopień niepełnosprawności	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Znaczny	1	2	1
Umiarkowany	21	15	13
Lekki	30	34	42
Ogółem	52	51	56

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Podział bezrobotnych z niepełnosprawnością wg wykształcenia

Osoby z niepełnosprawnością są niestety wciąż znacznie gorzej wykształcone niż osoby sprawne. W ciągu ostatnich lat zaobserwowano stopniowy wzrost udziału osób z niepełnosprawnością z co najmniej średnim poziomem wykształcenia.

Na koniec grudnia 2017, 2018 i 2019 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne z niepełnosprawnością z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Również do jednej z liczniejszych grup pod względem wykształcenia osób z niepełnosprawnością są osoby posiadające wykształcenie na poziomie podstawowym i podstawowym nieukończonym, tzn. osoby generalnie bez kwalifikacji.

Osoba bez kwalifikacji to osoba bezrobotna nie posiadająca kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.

Tab. 86. Struktura bezrobotnych osób z niepełnosprawnością wg wykształcenia w latach 2017 – 2019

Wykształcenie	2017 rok	2018 rok	2019 rok
	Liczba osób z niepełnosprawnością	Liczba osób z niepełnosprawnością	Liczba osób z niepełnosprawnością
Wyższe	3	1	1
Policealne i średnie zawodowe	11	13	12
Średnie ogólnokształcące	2	3	3
Zasadnicze zawodowe	18	18	26
Gimnazjalne i poniżej	1	0	1
Podstawowe i podstawowe nieukończone	17	16	13
Ogółem	52	51	56

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Podział bezrobotnych osób z niepełnosprawnością wg stażu pracy

Jednym z najczęściej podawanych przez pracodawców wymogów przy zatrudnieniu osoby z niepełnosprawnością jest posiadanie doświadczenia zawodowego. Niemniej jednak głównym ograniczeniem zatrudniania osób niepełnosprawnych jest brak ofert pracy na otwartym rynku pracy, a także niechęć pracodawców do zatrudniania takich osób. Czynniki te podkreślają zasadność tworzenia Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) i zakładów pracy chronionej, które jednak bez wsparcia zewnętrznego mają niewielką zdolność konkurencyjną przy tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

W 2017 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne z niepełnosprawnością ze stażem pracy mieszczącym się w przedziale 20-30 lat, co stanowiło 34,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnością, tj. 18 osób. Natomiast w 2018 roku najliczniejszą grupą osób bezrobotnych z niepełnosprawnością były osoby ze stażem pracy w przedziale 10-20 lat, którzy stanowili 23,5% ogółu zarejestrowanych. W 2019 roku wśród osób bezrobotnych z niepełnosprawnością dominuje grupa ze stażem pracy od 10 do 20 lat co stanowi 33,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnością.

Szczegółową strukturę wg stażu pracy w latach 2017, 2018 i 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 87. Struktura wg stażu pracy w latach 2017- 2019

Staż pracy	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba osób z niepełnosprawnością		Liczba osób z niepełnosprawnością		Liczba osób z niepełnosprawnością	
do 1 roku	2		5		3	
1-5	4		5		9	
5-10	9		8		8	
10-20	7		12		19	
20-30	18		11		10	
30 lat i więcej	7		5		2	
bez stażu	5		5		5	
Ogółem	52		51		56	

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

Podział bezrobotnych osób z niepełnosprawnością wg wieku

Przedstawiona struktura bezrobotnych osób z niepełnosprawnością w w/w latach jest zróżnicowana, niemniej jednak na dość stałym poziomie. Duży spadek odnotowano tylko w przedziale wiekowym 55-59 lat, gdzie na koniec 2019 r. były tylko 3 osoby.

Szczegółową strukturę bezrobotnych z niepełnosprawnością wg wieku w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższe zestawienie.

Tab.88. Struktura bezrobotnych z niepełnosprawnością wg wieku w latach 2017-2019

Wiek	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba osób z niepełnosprawnością		Liczba osób z niepełnosprawnością		Liczba osób z niepełnosprawnością	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
18-24	1	0	1	0	2	1
25-29	3	1	3	1	3	2
30-39	9	2	10	6	12	6
40-44	3	0	6	1	7	2
45-49	7	5	9	4	8	4
50-54	8	5	7	5	9	3
55-59	11	1	7	2	3	2
60 lat i więcej	10	0	8	0	12	0
Ogółem	52	14	51	19	56	20

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie.

IV. Analiza SWOT problemów społecznych

Ten etap to ocena wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju, którą dokonuje się za pomocą analizy SWOT. Metoda ta polega na identyfikacji atutów i słabości w układzie lokalnym oraz szans i zagrożeń powiatu w układzie zewnętrznym.

Poszczególne kategorie analizy SWOT definiowane są następująco:

Sila – zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju lokalnego, na występowanie którego bezpośredni wpływ ma sam układ lokalny (władze samorządowe, społeczność lokalna).

Słabość – zjawisko ograniczające możliwości rozwoju, na które bezpośredni wpływ mają lokalni aktorzy.

Szansa – zjawisko korzystne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego oddziaływania układu lokalnego.

Zagrożenie – zjawisko negatywne z punktu widzenia rozwoju jednostki terytorialnej, na które lokalny układ społeczno-gospodarczy nie ma możliwości wpływu.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wybrane na podstawie diagnozy następujące obszary:

- Rodzina i dziecko,
- Uzależnienia,
- Przemoc w rodzinie,
- Niepełnosprawność,
- Bezrobocie

Obszar rodzina i dziecko	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin i dzieci; – GOPS (Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej)- wypłacają zasiłki, świadczenia rodzinne oraz prowadzą dożywianie dzieci, prowadzą usługi opiekuńcze, – W gminie Lututów funkcjonuje pierwszy na terenie powiatu Dzienny Dom Pomocy, 	<ul style="list-style-type: none"> – brak kompleksowej terapii rodzin w przypadku pojawiających się problemów; – zbyt małe zainteresowanie społeczności do pełnienia funkcji rodzin zastępczych; – brak placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, – słaby dostęp do przedszkoli i żłobków, – niewystarczająca współpraca z

<ul style="list-style-type: none"> - PCPR(Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie) wraz z GOPS-ami wspierają rodziny, udzielają porad, prowadzą pracę socjalną z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym; - PCPR prowadzi proces usamodzielniania wychowanków opuszczających m.in. rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze itp. - działają 3 placówki opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Lubczynie, Sokolnikach i Czastarach; - PCPR realizuje program rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu; - GOPS-y zapewniają usługi opiekuńcze, kierują do Domów Pomocy Społecznej; - Funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie, która prowadzi wielospecjalistyczną diagnozę dla dzieci i młodzieży, prowadzi warsztaty doskonalące umiejętności wychowawcze; - na terenie powiatu działają przedszkola, sieć szkół na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym, - dobre zaplecze do prowadzenia zajęć sportowych, szeroka gama zajęć pozalekcyjnych z różnych dyscyplin, organizowanie imprez środowiskowych, festynów; - dobrze rozwinięta sieć placówek podstawowej opieki zdrowotnej; - na terenie powiatu działa Powiatowe Centrum Medyczne (PCM) NZOZ Szpital Powiatowy w Wieruszowie w ramach którego prowadzony jest oddział wewnętrzny, pediatryczny, chirurgii jednego dnia, zakład 	<p>rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększająca się liczba osób starszych wymagających usług opiekuńczych; - brak placówek wsparcia dziennego oraz placówek całodobowych dla ludzi starszych; - niewystarczająca liczba usług opiekuńczych dla ludzi niesamodzielnich; - brak specjalistycznych usług opiekuńczych: - mała liczba asystentów rodzinnych; - brak w gminach rodzin wspierających; - brak mieszkań chronionych dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą; - mała liczba lokali socjalnych na terenie powiatu; - wysoki wskaźnik zapadalności na choroby układu krążenia i choroby nowotworowe - słaby dostęp do specjalistów np. psychiatra dziecięcy, onkolog, kardiolog.
--	---

<p>opiekuńczo-leczniczy, hospicjum domowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> - w PCM działają poradnie specjalistyczne oraz pracownie diagnostyczne, działa ratownictwo medyczne; - liczne działania profilaktyczne w obszarze zdrowia; - usługi pielęgniarskiej opieki długoterminowej, poradnie pielęgniarek i położnych środowiskowych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dziecka i rodziny; - wspieranie rozwoju i promowanie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez kampanie ogólnopolskie; - wzrost jakości usług skierowanych do dziecka i rodziny poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników; - tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej; - pozyskiwanie środków zewnętrznych krajowych i unijnych ; - stworzenie sieci usług opiekuńczych dla ludzi starszych; - dostęp do wiedzy i doświadczeń państw Unii Europejskiej; - lepsza współpraca jednostek samorządu terytorialnego oraz innych instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny; - pozyskanie większej liczby lekarzy specjalistów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrastająca liczba dzieci i młodzieży podejmujących zachowania negatywne; - niewystarczająca troska rodziców o prawidłowy rozwój emocjonalny i fizyczny dzieci i młodzieży; - wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego; - słaba polityka państwa w zakresie promocji rodzinnych form pieczy zastępczej, - zmniejszanie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z obowiązującymi standardami przy braku zainteresowania rodzinną pieczą zastępczą, - starzenie się społeczeństwa; - brak prawidłowej polityki zdrowotnej; - zagrożenia w realizacji programów, projektów, zadań na rzecz dziecka i rodziny spowodowane pandemią koronawirusa.

Uzależnienia**mocne strony****słabe strony**

<ul style="list-style-type: none"> – na terenie wszystkich gmin działają Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; – kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe; – placówki oświatowe wraz z poradnią psychologiczno-pedagogiczną realizują szereg programów profilaktycznych odnośnie uzależnień; – policja przeprowadza pogadanki w szkołach dot. uzależnień i współuzależnień; – SP ZOZ Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień prowadzi terapię indywidualną i grupową oraz konsultacje, z usług którego korzystają wszystkie gminy; – na terenie gminy Wieruszów i Galewice działają grupy wsparcia dla osób uzależnionych; – na terenie miasta i gminy Wieruszów prowadzone są 4 świetlice, na terenie gminy Łubnice działają 4 świetlice wiejskie, w gminie Bolesławiec działa 1 świetlica socjoterapeutyczna z 3 filiami : – zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem uzależnień przez specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej pomocy prawnej i psychologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – mała liczba grup wsparcia dla osób uzależnionych na terenie powiatu, – brak placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – wzrost świadomości społecznej o zagrożeniach i możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej; – wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami; – wzrastająca liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz 	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych; – obniżenie wieku inicjacji alkoholowej , nikotynowej i narkotykowej; – niechęć, brak motywacji osób uzależnionych do podjęcia leczenia; – problem uzależnienia narkotykowego dorastającej młodzieży; – nie wspieranie osób uzależnionych

<p>osób uzależnionych i współuzależnionych;</p> <ul style="list-style-type: none"> – uregulowania prawne; – rozwój programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, nauczycieli i wychowawców; – szeroki dostęp do informacji na temat uzależnień; – podwyższenie kwalifikacji kadry pracującej z osobami uzależnionymi. 	<p>przez najbliższą rodzinę;</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojawienie się nowych form uzależnień np. dopalacze, hazard, internet. – zagrożenie w realizacji działań z powodu pandemii koronawirusa.
Przemoc w rodzinie	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – przy PCPR działa Punkt Interwencji Kryzysowej gdzie udzielane jest poradnictwo dla ofiar przemocy; – Powiat wieruszowski zleca prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Słupii pod Kępem Caritasowi Diecezji Kaliskiej (zapewnienie 5 miejsc noclegowych) – funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych na terenie wszystkich gmin; – działanie instytucji udzielających wsparcia rodzinom będącym w kryzysie oraz doświadczającym przemocy; – realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (współpraca z policją, szkołami i poradnią psychologiczno-pedagogiczną i gminami); – w gminach realizowane są gminne programy przeciwdziałania przemocy; – wzrost świadomości o formach przemocy oraz umiejętność jej ujawniania. – przy SPZOZ MOPTUiW działa centrum wsparcia psychologicznego dla osób z problemem przemocy w rodzinie i sprawców przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> – brak sprawców przemocy, którzy chcą uczestniczyć w realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych; – brak specjalistów z zakresu prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych; – brak organizacji pozarządowych działających w zakresie eliminowania przemocy w rodzinie; – brak terapii dla ofiar przemocy domowej; – zbyt mała liczba programów profilaktycznych z zakresu przemocy; – brak środków finansowych na realizację działań z zakresu przemocy w rodzinie; – bierność i tolerancja społeczna dla zjawiska przemocy w rodzinie; – utrudnienia w realizacji zadań, programów spowodowane pandemią koronawirusa.

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość udziału sfery pozarządowej w zakresie przemocy w rodzinie; – podejmowanie działań mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin; – procedura „Niebieskiej Karty”; – pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> – upadek wartości rodziny; – ukrywanie zjawiska przemocy domowej czy rówieśniczej; – wzrost liczby rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym; – zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających wsparcia i pomocy.

Niepełnosprawność	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – wysoka jakość kapitału ludzkiego; – aktywnie działające organizacje pozarządowe na rzecz osób z niepełnosprawnością; – dobrze wyszkolona kadra pracująca z osobami z niepełnosprawnością; – programy i projekty na rzecz aktywizacji i zatrudnienia osób z niepełnosprawnością realizowane przez PCPR, PUP oraz organizacje pozarządowe; – PCPR realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, m.in. dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, likwidacji barier architektonicznych; – PCPR realizuje programy celowe, m.inn. : „Aktywny samorząd” i „Wyrównywanie różnic między regionami III” – PUP realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej m. in: wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy , jednorazowe środki na podjęcie 	<ul style="list-style-type: none"> – niski poziom wykształcenia osób z niepełnosprawnością; – niska aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnością; – trudna sytuacja finansowa osób z niepełnosprawnością; – występowanie barier funkcjonalnych i społecznych; – brak skutecznej polityki zatrudniania osób z niepełnosprawnością; – niski udział środków własnych samorządu na realizację zadań w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością; – istniejące bariery architektoniczne ,w komunikowaniu się i techniczne utrudniające codzienne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością;

<p>działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej ;</p> <ul style="list-style-type: none">– GOPS -y wypłacają zasiłki dla osób z niepełnosprawnością;– na terenie powiatu działa 1 WTZ dla 50 osób z niepełnosprawnością wraz z prowadzeniem zajęć klubowych;– na terenie powiatu działa 1 Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku z filią w Czastarach i Chróście - placówka wsparcia dziennego dla 85 osób chorych psychicznie , z niepełnosprawnością intelektualną oraz wykazujących inne zaburzenia psychiczne;– na terenie powiatu funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Chróście Wsi przeznaczony dla 154 osób przewlekle psychicznie chorych , z siedzibą Chróście 50, Chróście 47;– Dom Wczasów Dziecięcych w Głazie zajmuje się m.in. organizowaniem i prowadzeniem turnusów rehabilitacyjnych;– Szkoła podstawowa Specjalna w Tyblach – prowadzi klasy VI-VIII dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną, zespoły edukacyjno – terapeutyczne kl. I – III szkoły podstawowej, zespoły rewalidacyjno – wychowawcze oraz edukację wczesnoszkolną;– Zespół Szkół nr 2 Im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wieruszowie od 1 września 2019 prowadzi kształcenie dla uczniów z niepełnosprawnością wraz z dowozem uczniów do placówki;– Ośrodek Edukacji i Rehabilitacji dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością prowadzony przez Stowarzyszenie Integracyjne	
--	--

<p>„KOS” dla 28 beneficjentów(m. inn. zajęcia rehabilitacyjne ,rewalidacyjne i arteterapia);</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zakład Aktywności Zawodowej dla 35 osób ,prowadzony przez Stowarzyszenie Integracyjne „ KOS”(4 działy: ceramika, konfekcjonowanie, rękodzielnictwo, usługi zewnętrzne); – Spółdzielnia Socjalna „ Green Service” –organizator Stowarzyszenie SI KOS oraz Gmina Wieruszów – 15 beneficjentów(pielęgnacja zieleni, obsługa lodowiska); – Podmiot ekonomii społecznej TPD OM- organizator TPD OM- w ramach działalności gospodarczej wykonuje usługi krawieckie na zlecenie firm i różnych instytucji; – Usługi mieszkalnictwa treningowego i wspieranego realizowane przez SI KOS; – Usługi asystenckie w miejscu zamieszkania – prowadzone przez TPDOM; – organizacje pozarządowe i instytucje działające w sferze społecznej organizują spotkania integracyjne, uroczystości, imprezy sportowe, kulturalno rekreacyjne i turystyczne dla osób z niepełnosprawnością; – współpraca i zaangażowanie organizacji pozarządowych, urzędów, instytucji w działania na rzecz osób z niepełnosprawnością; – otwartość instytucji na problemy osób z niepełnosprawnością; – upowszechnianie informacji o prawach, ulgach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnością. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie środków finansowych w związku z realizacją zadań z zakresu 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością;

<p>rehabilitacji społecznej i zawodowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez aktywizację zawodową; - wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością; - zwiększenie wiedzy i świadomości osób z niepełnosprawnością o przysługujących im prawach, ulgach uprawnieniach; - zwiększenie liczby organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością; - wzrost poziomu wykształcenia osób z niepełnosprawnością; - zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością; - zwiększenie zainteresowania zatrudnianiem osób z niepełnosprawnością potencjalnych pracodawców; - wyższy poziom świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością; - zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej; - zwiększenie dostępności do informacji; - wysoki potencjał kapitału ludzkiego; - współpraca instytucji, samorządów i organizacji pozarządowych partnerstwa publiczno-społeczne ; - możliwość wykorzystania środków unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - niezwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnością podejmujących pracę; - niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnością, - niewystarczająca wiedza osób z niepełnosprawnością o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy; - izolacja i marginalizacja osób z niepełnosprawnością; - narastające problemy strukturalne w systemie ochrony zdrowia; - niska wysokość środków finansowych na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych w stosunku do potrzeb; - bezrobocie osób z niepełnosprawnością; - niekorzystna sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju; - niewystarczająca wiedza osób z niepełnosprawnością wymagających wsparcia; - niewystarczająca ilość usług opiekuńczych w tym sąsiedzkich oraz asystentów os. niepełnosprawnych; - niewystarczająca liczba mieszkań chronionych; - zagrożenia w realizacji programów, projektów dla osób z niepełnosprawnością spowodowane pandemią koronawirusa.
Bezrobocie	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON (2019 r. – 3.908 podmiotów); - korzystny udział osób w wieku 	<ul style="list-style-type: none"> - niski współczynnik aktywności zawodowej; - mała liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem;

<p>produkcyjnym 64,1% (27.002 os.) i przedprodukcyjnym 15,5% (6.536 os.) w ogólnej liczbie ludności powiatu oraz 20,3% (8.536 os.) w wieku poprodukcyjnym);</p> <ul style="list-style-type: none"> - ugruntowana pozycja kapitałowa znacznej części przedsiębiorców pozwalająca na dalsze inwestycje zatrudnieniowe; - korzystny układ komunikacyjny (drogi krajowe, wojewódzkie, S-8); - bogata oferta edukacyjna na poziomie ponadpodstawowym oraz system kształcenia w ramach praktycznej nauki zawodu; - gotowość części bezrobotnych do podwyższania kwalifikacji zawodowych oraz do mobilności zawodowej; - skuteczne wykorzystywanie funduszy celowych pozwalających na aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy (środki Funduszu Pracy, EFS, PFRON); - wypracowany, efektywny system współdziałania powiatowego urzędu pracy z partnerami społecznymi i pracodawcami; - wysoki poziom usług i doświadczenie zawodowe kadry powiatowego urzędu pracy w zakresie znajomości stosowania instrumentów rynku pracy i pozyskiwania środków z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). 	<ul style="list-style-type: none"> - mała mobilność zawodowa u części bezrobotnych oraz umiejętność samodzielnego poszukiwania pracy i gotowości podjęcia pracy; - niewystarczające środki PFRON na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych; - bariery architektoniczne w otoczeniu osób z niepełnosprawnością; - brak reprezentatywnej organizacji przedsiębiorców.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie aktywności zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej zagrożonych biernością zawodową: niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, osób po 50 roku życia, osób młodych o niskim poziomie wykształcenia, kwalifikacjach, umiejętnościach; - szybki postęp techniczny i technologiczny dający szansę dla młodych dobrze wykształconych osób; 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost osób bezrobotnych zwalnianych z przyczyn leżących po stronie pracodawcy; - spadek ofert pracy; - utrata, redukcja zatrudnienia lub obniżka wynagrodzenia; - wyczekiwanie przedsiębiorców na dalszy rozwój sytuacji epidemicznej; - duże zainteresowanie wyjazdem do pracy za granicę;

<ul style="list-style-type: none">- znaczny potencjał szkolnictwa wielozawodowego;- dostępność funduszy UE umożliwiających realizację Programów Operacyjnych;- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób z gorszą pozycją konkurencyjną na rynku pracy poprzez wzmocnienie inicjatyw z obszaru ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej;- wdrażanie działań ułatwiających funkcjonowanie kobiet na rynku pracy w okresie aktywności zawodowej i jednocześnie sprawowania opieki nad dziećmi i osobami zależnymi (szczególnie w okresie pandemii);- powstawanie nowych miejsc pracy na wsi poza rolnictwem;- powszechny dostęp do informacji, rozwój sieci informatycznej;- rozwój nowych form zatrudnienia i rozwiązań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracowników i pracodawcy w dobie epidemii.	<ul style="list-style-type: none">- duże wychodzenie z rynku pracy osób z grupy wiekowej 60-64 lata;- wzrost stopy bezrobocia;- utrwalanie się bezrobocia długotrwałego;- niska mobilność zawodowa u części bezrobotnych (szczególnie długotrwanie bezrobotnych) oraz brak inicjatyw dla samodzielnego zaistnienia na otwartym rynku pracy;- wysokie koszty pracy ograniczające działania prorozwojowe na rzecz wzrostu zatrudnienia;- duża zmienność regulacji prawnych.
--	--

V. Część programowa strategii

1. Misja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje na najważniejsze przedsięwzięcia, które w ramach swoich kompetencji Powiat musi wykonać. Zdajemy sobie sprawę, że rozwiązanie wielu problemów społecznych jest bardzo trudne, ale należy robić wszystko aby nie dopuszczać do ich pogłębiania, a przez systematyczne wsparcie w wielu obszarach minimalizować ich skutki. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie opiera się na takich przesłankach jak:

- dokonanie wyboru obszarów i skupienie się na najważniejszych problemach w Powiecie;
- współdziałaniu różnych instytucji, organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych;
- lepsze wykorzystanie instytucji już istniejących.

Mając powyższe przesłanki na uwadze została określona misja:

Rozbudowa systemu wsparcia zapewniającego odpowiednie warunki do życia i rozwoju mieszkańców Powiatu Wieruszowskiego poprzez przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu

Wypełnienie przyjętej misji uwarunkowane jest realizacją przedstawionych poniżej celów strategicznych i operacyjnych oraz wskazanych kierunków działań do realizacji przez szereg instytucji i organizacji pozarządowych.

2. Cele strategiczne

W celu realizacji przyjętej misji określono cele strategiczne, które są sformułowane w sposób ogólny, gdyż dotyczą wieloletniego horyzontu czasowego.

Dla realizacji misji przyjęto następujące cele strategiczne i wskazano prognozę zmian po ich osiągnięciu.

A. Zwiększenie wsparcia dla rodzin oraz zapewnienie odpowiedniej opieki nad rodziną.

Prognoza zmian:

- zwiększenie wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenie zaradności rodzin,
- zmniejszenie liczby rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej,
- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu,
- poprawa funkcjonowania systemu wsparcia dla rodzin, dzieci i młodzieży,
- spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- ograniczenie kryzysów w rodzinach,
- zwiększenie wsparcia dla ofiar przemocy,
- zwiększenie wsparcia dla sprawców przemocy,
- zwiększenie wiedzy mieszkańców z zakresu uzależnień,
- zwiększenie usług dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zwiększenie wsparcia dla osób starszych,
- zwiększenie liczby mieszkańca socjalnego na terenie powiatu,
- zwiększenie dostępności do specjalistów w obszarze zdrowia,

B. Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa.

Prognoza zmian:

- spadek liczby osób bezrobotnych,
- poprawa dostępu usług świadczonych przez PUP,
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych i inwestycji na terenie powiatu,
- aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy.

C. Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością równoprawny udział we wszystkich sferach życia.

Prognoza zmian:

- zwiększenie wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w środowisku ich zamieszkiwania,

- zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- zwiększenie usług mieszkalnictwa chronionego,
- zwiększenie wiedzy o niepełnosprawności wśród mieszkańców powiatu,
- likwidacja barier funkcjonalnych (architektonicznych , w komunikowaniu się, technicznych) i społecznych,
- zwiększenie usług rehabilitacyjnych,
- zwiększenie dostępności do informacji i edukacji osób z niepełnosprawnością,
- zwiększenie aktywności zawodowej os. z niepełnosprawnością.

3. Cele operacyjne, kierunki działań i sposób ich realizacji

W celu zrealizowania celów strategicznych określono cele operacyjne, które zostały sformułowane w sposób bardziej szczegółowy. Każdemu z celów operacyjnych przypisano kierunki realizowanych działań oraz przewidywane efekty . Wskazano również realizatorów i partnerów realizujących poszczególne działania, czas, okres ich realizacji, źródła finansowania i wskaźniki monitorowania poszczególnych celów operacyjnych.

Cel strategiczny A.	
Zwiększenie wsparcia dla rodzin oraz zapewnienie odpowiedniej opieki nad rodziną	
Cel operacyjny A.1	Pomoc rodzinom w wypełnianiu podstawowych funkcji
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja pozytywnego wizerunku rodziny poprzez kampanie społeczne, festyny, imprezy, spotkania edukacyjne, spotkania rodzinne; 2. Opracowywanie i realizacja programów na rzecz dziecka i rodziny w tym programów międzypokoleniowych; 3. Tworzenie w gminach punktów poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, prawnego i mediacji rodzinnej; 4. Rozwój asystentury rodzinnej; 5. Rozwój rodzin wspierających; 6. Tworzenie dla dzieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz świetlic; 7. Przyznawanie świadczeń finansowych przez gminy(zasiłki, świadczenia rodzinne, dożywianie dzieci w szkołach, organizowanie wycieczek dla dzieci); 8. Propagowanie inicjatyw wspierających rodziny, osoby samotnie wychowujące dzieci poprzez samopomocowe grupy wsparcia; 9. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających uzdolnienia dzieci i młodzieży; 10. Prowadzenie zajęć „Szkoła dla rodziców i wychowawców”; 11. Organizowanie i prowadzenie zajęć rozwijających

	<p>kompetencje społeczne(warsztaty, forma indywidualna);</p> <p>12. Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez materiały informacyjne;</p> <p>13. Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży o tematyce prorodzinnej;</p> <p>14. Organizowanie w placówkach oświatowych pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;</p> <p>15. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny poprzez współpracę placówek oświatowych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych i kościoła;</p> <p>16. Współpraca z jednostkami pomocy społecznej oraz z jednostkami ekonomii społecznej i rynku pracy;</p> <p>17. Promowanie elastycznych form pracy.</p>
Przewidywane efekty	<p>3. Wzmocnienie i wsparcie rodzin;</p> <p>3. Zmniejszenie problemów opiekuńczo- wychowawczych;</p> <p>3. Polepszenie funkcjonowania rodzin.</p>
Realizatorzy	Samorząd powiatowy, Samorzady gminne, GOPS- y, PCPR., Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna, placówki służby zdrowia, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, placówki oświatowe o charakterze powiatowym i gminnym, placówki kultury i sportu.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna, media.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy(gminny, powiatowy), budżet państwa, fundusze strukturalne, organizacje pozarządowe, sponsorzy.
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027.
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba imprez, festynów, spotkań edukacyjnych na rzecz rodziny – promujących zdrowy styl życia, – liczba programów na rzecz rodziny, – liczba utworzonych punktów poradnictwa, – liczba asystentów rodziny w gminach, – liczba rodzin wspierających, – liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia – dziennego, – liczba grup wsparcia, – liczba rodzin objętych wsparciem przez GOPS- y, – liczba wypłacanych świadczeń rodzinnych, – liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, – liczba wspólnych projektów na rzecz rodzin.
Cel operacyjny A.2	Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej i systemu wsparcia dla młodzieży opuszczającej system pieczy zastępczej

Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie lokalnych programów rozwoju pieczy zastępczej; 2. Organizowanie kampanii społecznych, konferencji dotyczących rodzinnej pieczy zastępczej; 3. Przygotowanie materiałów informacyjnych na temat pieczy zastępczej: ulotki, plakaty, artykuły prasowe, informacje na stronach internetowych; 4. Udział w programach i projektach w tym w UE; 5. Tworzenie rodzin zawodowych , niezawodowych i rodzinnych domów dziecka ; 6. Przyznawanie świadczeń rodzinom zastępczym; 7. Organizowanie pomocy wolontariuszy; 8. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych; 9. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i rodzin zastępczych; 10. Pomoc w uzyskaniu mieszkań z zasobów gminy dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą; 11. Uruchamianie mieszkań usamodzielnienia dla wychowanków pieczy zastępczej; 12. Współpraca z samorządem gminy we zakresie zabezpieczania lokali socjalnych; 13. Podnoszenie kwalifikacji kadry pieczy zastępczej; 14. Opracowanie indywidualnych programów usamodzielniania; 15. Przyznanie pomocy finansowej usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej; 16. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w rodzinnej pieczy zastępczej; 17. Współpraca z ośrodkiem adopcyjnym i asystentami rodzin.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie liczby rodzin zawodowych, niezawodowych i rodzinnych domów dziecka; 2. Zwiększenie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin zastępczych ; 3. Zwiększenie wsparcia dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą.
Realizatorzy	Samorząd powiatowy, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
Partnerzy	Samorzady gminne, organizacje pozarządowe, ośrodek adopcyjny, placówki oświatowe, Regionalne Centrum Polityki Społecznej, media.
Źródła finansowania	Budżet powiatu, budżet państwa, środki UE, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji:	Działanie ciągłe w latach 2021-2027
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin zawodowych, – liczba rodzin niezawodowych, – liczba rodzinnych domów dziecka, – liczba konferencji, spotkań, – liczba materiałów informacyjnych, – liczba wolontariuszy, – liczba grup wsparcia, – liczba opracowanych programów usamodzielnienia, – liczba szkoleń kadry pieczy zastępczej, – liczba programów na rzecz rodzin zastępczych, – liczba porad specjalistycznych.
Cel operacyjny A.3	Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań profilaktycznych zmierzających do zapobiegania uzależnieniom, przemocy w rodzinie i cyberzagrożeniom; 2. Kampanie społeczne propagujące zdrowy styl życia bez uzależnień; 3. Zwiększenie w gminach dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych ; 4. Ułatwienie osobom uzależnionym dostępu do specjalistów ośrodków stacjonarnych i ambulatoryjnych; 5. Rozwój grup wsparcia i ruchów samopomocowych; 6. Działalność komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; 7. Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy; 8. Rozwój działalności zespołów interdyscyplinarnych w gminach; 9. Prowadzenie działalności informacyjnej na temat przemocy, uzależnień(kampanie, ulotki, informacje na stronach internetowych); 10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób i rodzin dotkniętych uzależnieniem, przemocą; 11. Podnoszenie kwalifikacji pracowników służb zajmujących się problematyką uzależnień, przemocy; 12. Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i rodzin z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień oraz przemocy domowej; 13. Opracowanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w

	rodzinie.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie uzależnień; 2. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie; 3. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie.
Realizatorzy	Samorząd powiatowy, Samorzady gminne, GOPS- y, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MOTU i W, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe powiatowe i gminne, Komenda Powiatowa Policji.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe , Kościół, media.
Źródło finansowania	Budżet powiatu i gminne, budżet wojewody, środki UE, organizacje pozarządowe.
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027.
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba programów profilaktycznych, – liczba kampanii społecznych, z zakresu uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie; – liczba grup wsparcia, grup samopomocowych z zakresu uzależnień i przemocy w rodzinie; – liczba sprawców przemocy biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych; – liczba osób skierowanych na leczenie przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; – liczba osób biorących udział w terapii indywidualnej i grupowej MGOTU i W; – liczba materiałów informacyjnych, ulotek, plakatów, artykułów prasowych z zakresu przemocy w rodzinie i uzależnień; – liczba szkoleń osób zajmujących się uzależnieniami i przeciwdziałania przemocy; – liczba porad specjalistycznych z zakresu przemocy w rodzinie, uzależnień.
Cel operacyjny A.4	Poprawa jakości życia osób starszych
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób starszych; 2. Rozwój usług specjalistycznych. 3. Tworzenie rodzinnych domów pomocy społecznej; 4. Tworzenie gminnych klubów seniora i dziennych domów pobytu dla osób starszych; 5. Korzystanie z pomocy wolontariuszy; 6. Rozwój grup samopomocowych, kół zainteresowań dla seniorów; 7. Działalność Uniwersytetu III wieku; 8. Lepsza dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom niesamodzielnym; 2. Organizowanie czasu wolnego osobom starszym ; 3. Zwiększanie wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii i przewyższania trudności nowoczesnego świata.
Realizatorzy	Samorząd powiatowy, Samorządy gminne, GOPS, PCPR , placówki oświatowe o charakterze powiatowym i gminnym, Powiatowe Centrum Medyczne, Domy kultury.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe, Kościół, media.
Źródło finansowania	Budżet powiatu i gminne, budżet wojewody, środki UE, organizacje pozarządowe.
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027.
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba usług opiekuńczych , – liczba specjalistycznych usług opiekuńczych; – liczba rodzinnych domów pomocy społecznej, – liczba klubów seniora , – liczba dziennych domów pobytu, – liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych, – liczba grup samopomocowych, – liczba projektów realizowanych na rzecz ludzi starszych, – liczba dostępnych specjalistów.
Cel strategiczny B.	
Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa	
Cel operacyjny B.1	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, poszukujących pracy, kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy bezrobotnym i poszukującym pracy poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy; 2. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych poprzez organizację różnych form wsparcia wynikających z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy , w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – staże – prace interwencyjne, – roboty publiczne, – szkolenia, – refundację stanowiska pracy, – dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, – prace społecznie użyteczne, – bon na zatrudnienie,

	<ul style="list-style-type: none"> – bon na zasiedlenie, – refundację kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7 lub osobą zależną. <ol style="list-style-type: none"> 3. Inicjowanie oraz organizowanie kontaktów bezrobotnych z pracodawcami(giełdy pracy, targi pracy); 4. Pozyskiwanie ofert pracy. 5. Udzielanie pomocy przedsiębiorcom w pozyskiwaniu pracowników. 6. Upowszechnienie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez PUP. 7. Kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia; 2. Zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące. 3. Udział w różnych formach zatrudnienia; 4. Podniesienie kompetencji zawodowych. 5. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy. 6. Zwiększenie informacji na temat możliwości skorzystania z różnych form wsparcia finansowego (usługi i instrumenty rynku pracy).
Realizatorzy	Samorząd powiatowy, PUP.
Partnerzy	Pracodawcy, Przedsiębiorcy
Źródła finansowania	Fundusz Pracy, KFS,EFS
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych aktywizacją zawodową, – Liczba pozyskanych ofert pracy, zorganizowanych giełd pracy, – Liczba pracowników/pracodawców przeszkolonych w ramach środków z KFS.
Termin realizacji	Działanie ciągle w latach 2021-2027.
Cel operacyjny B.2	Promocja przedsiębiorczości
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie i promowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych ,poszukujących pracy niepełnosprawnych. 2. Udzielenie wsparcia finansowego osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą; 3. Udzielenie wsparcia finansowego podmiotom gospodarczym tworzącym nowe miejsca pracy. 4. Obsługa administracyjna w zakresie zatrudnienia cudzoziemców.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie w powiecie wieruszowskim podmiotów prowadzących działalność gospodarczą; 2. Zwiększenie wiedzy na temat prowadzenia działalności gospodarczej;

	<p>3. Pomoc finansowa na tworzenie nowych miejsc pracy.</p> <p>4. Pomoc pracodawcom w zaspokajaniu potrzeb kadrowych.</p>
Realizatorzy	Samorząd powiatowy (PUP)
Partnerzy	Pracodawcy, Przedsiębiorcy
Źródła finansowania	Fundusz Pracy, EFS, środki własne powiatu i inne źródła
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba nowych podmiotów gospodarczych; – liczba osób korzystających ze szkoleń; – liczba osób i podmiotów korzystających ze wsparcia finansowego na tworzenie nowych miejsc pracy.
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027.
Cel operacyjny B.3	Współpraca z samorządami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz aktywizacji zawodowej
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżący monitoring sytuacji osób bezrobotnych, współpraca z GOPS, MOPS, PCPR i organizacjami pozarządowymi, opracowania wspólnych projektów i programów aktywizacji bezrobotnych; 2. Organizowanie miejsc aktywizacji zawodowej (w tym prac społeczno użytecznych) dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; 3. Wdrażanie nowych kierunków kształcenia zawodowego w powiecie, zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Większa liczba osób biorących udział w programach aktywizacyjnych; 2. Zwiększenie aktywności zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo.
Realizatorzy	Samorząd powiatowy (PUP), samorzady gminne,
Partnerzy	MOPS, GOPS, PCPR, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.
Źródła finansowania	Środki własne powiatu, Fundusz pracy, EFS i inne
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba projektów i zawartych porozumień, – liczba osób objętych wsparciem, – liczba nowych kierunków kształcenia
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027
Cel operacyjny B.4	Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie projektów; 2. Promowanie projektów; 3. Tworzenie miejsc pracy i aktywizacji zawodowej w ramach projektów.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych i

	doświadczenia zawodowego 2. Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia.
Realizatorzy	Samorząd powiatowy (PUP),
Partnerzy	Pracodawcy, Przedsiębiorcy
Źródła finansowania	Fundusz pracy, środki UE, środki własne powiatu.
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> - liczba realizowanych projektów; - liczba osób objętych pomocą w ramach projektu; - liczba nowych miejsc pracy utworzonych w ramach projektu; - liczba nowych miejsc pracy jako efekt realizacji aktywizacji zawodowej.
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027.
Cel operacyjny B.5	Wdrażanie cudzoziemców do lokalnego rynku pracy
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1.Rejestracja oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy. 2.Wydawanie decyzji o zezwolenie na prace sezonowe. 3.Wydawanie informacji starosty dotyczącej możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi.
Przewidywane efekty	Zaspokojenie braków kadrowych przedsiębiorców.
Partnerzy	Pracodawcy, Przedsiębiorcy
Źródła finansowania	Środki pracodawców i przedsiębiorców
Wskaźniki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywanej pracy, - liczba wydanych decyzji o zezwolenie na prace sezonowe, - liczba wydanych informacji starosty o możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi.
Cel strategiczny C.	
Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością równoprawny udział we wszystkich sferach życia	
Cel operacyjny C.1	Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób z niepełnosprawnością, ich praw, potrzeb, możliwości, oraz wkładu we wszystkie sfery życia.
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie świadomości osób z niepełnosprawnością na temat przysługujących im praw; 2. Rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych programów i form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin; 3. Podniesienie poziomu wiedzy o programach przeznaczonych dla specjalistów z różnych grup

	<p>zawodowych, instytucji, przedsiębiorców oraz innych podmiotów w aspekcie możliwości uzyskania różnych form wsparcia, w tym dofinansowania, na działania na rzecz osób z niepełnosprawnością;</p> <ol style="list-style-type: none">4. Wspieranie i inicjowanie działań informacyjnych, w tym kampanii społecznych na rzecz osób z niepełnosprawnością;5. Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób z niepełnosprawnością;6. Współpraca z mediami w zakresie edukacji społecznej dotyczącej niepełnosprawności poprzez obiektywne przedstawianie wizerunku osoby z niepełnosprawnością.;7. Promowanie działań organizacji pozarządowych oraz podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnością ,w tym zlecenie organizacjom zadań , których beneficjentami są osoby z niepełnosprawnością;8. Promocja dobrych praktyk, innowacyjnych rozwiązań z zakresu problematyki osób z niepełnosprawnością;9. Rozszerzanie współpracy z jednostkami samorządu powiatowego i gminnego, instytucjami, organizacjami pozarządowymi, oraz innymi podmiotami w zakresie zwiększania świadomości społecznej dotyczącej osób z niepełnosprawnością;10. Inicjowanie i wspieranie działań umożliwiających tworzenie lokalnych systemów wsparcia i integracji osób z niepełnosprawnością;11. Inicjowanie i wspieranie lokalnych programów zwiększających aktywizację osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym;12. Aktualizowanie i modyfikowanie systemu informacji dotyczącej różnych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w tym w szczególności: pogłębianie aktualnej diagnozy o działaniach podmiotów oraz zwiększanie dostępu do informacji o podmiotach wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia;13. Prowadzenie stron internetowych, planowanie promocji zewnętrznej- informacje dotyczące form pomocy i rehabilitacji;14. Przygotowanie materiałów informujących na temat placówek pomocy i zakresu ich działania na terenie
--	--

	powiatu; 15. Organizowanie imprez kulturalnych, społecznych, promujących możliwości i umiejętności osób z niepełnosprawnością.
Przewidywane efekty	1. Zwiększenie wiedzy i dostępu do informacji dla osób z niepełnosprawnością i ich najbliższego otoczenia; 2. Zmiana postaw społecznych umożliwiającą udział osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym na równych prawach oraz ograniczenie zjawiska dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność; 3. Zidentyfikowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.
Realizator	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, DPS, ŚDS.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe, instytucje, media i inne podmioty.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy, środki PFRON, środki UE, budżet państwa.
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba spotkań informacyjnych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów; – liczba szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje, spotkań informacyjnych dla osób zajmujących się osobami z niepełnosprawnością; – liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym; – liczba realizowanych wspólnych działań (sektor publiczny z niepublicznym); – liczba opublikowanych materiałów informacyjnych; – liczba dostępnych stron internetowych.
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027.
Cel operacyjny C.2	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie w placówkach oświatowych pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; 2. Prowadzenie działalności diagnostycznej terapeutycznej i profilaktycznej; 3. Umożliwienie edukacji uczniom z niepełnosprawnością w placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych; 4. Organizowanie szkoleń, warsztatów edukacyjnych dla nauczycieli, specjalistów w zakresie organizacji pracy psychologiczno – pedagogicznej.
Przewidywane efekty	1. Większa dostępność dzieci z niepełnosprawnością do edukacji;

	2. Zwiększenie wiedzy nauczycieli w szkołach integracyjnych.
Realizator	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe o charakterze powiatowym i gminnym.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe.
Źródła finansowania	Środki samorządowe, budżety państwa, środki UE.
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba uczniów korzystających z pomocy psychologiczno - pedagogicznej; – liczba diagnoz psychologiczno-pedagogicznych; – liczba klas integracyjnych; – liczba uczniów z niepełnosprawnością korzystająca z kształcenia ogólnodostępnego; – liczba szkoleń, warsztatów dla nauczycieli.
Termin realizacji	Działanie ciągle w latach 2021-2027.
Cel operacyjny C.3	Tworzenie warunków do podniesienia kompetencji zawodowych, wzrostu zatrudnienia oraz wzmocnienie polityki równości szans osób z niepełnosprawnością na rynku pracy
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowe podejście do aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością obejmujące bariery indywidualne oraz zewnętrzne; 2. Rozwój infrastruktury poradnictwa zawodowego połączonego z diagnozą potrzeb, ukierunkowaniem zawodowym i szkoleniowym oraz pośrednictwem pracy dla osób z niepełnosprawnością; 3. Wspieranie innowacyjnych i alternatywnych form (narzędzi) aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością poprzez zatrudnienie osób z niepełnosprawnością np. w zakładach aktywności zawodowej; 4. Wspieranie działań sprzyjających zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy poprzez zmianę wizerunku osób niepełnosprawnych wśród pracodawców oraz zmiana sposobu myślenia o niepełnosprawności przez otoczenie i samych osób z niepełnosprawnością; 5. Podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością; 6. Inicjowanie i prowadzenie szkoleń, treningów aktywizujących, motywujące osoby z niepełnosprawnością do podejmowania aktywności zawodowej;

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Inicjowanie i prowadzenie szkoleń dla osób z niepełnosprawnością w zakresie efektywnego poszukiwania zatrudnienia oraz zwiększenia ich kompetencji; 8. Kompleksowe, ukierunkowane szkolenia przekwalifikowujące zgodnie z predyspozycjami osób z niepełnosprawnością, które będą dopasowane do oczekiwań rynku; 9. Prowadzenie monitoringu dotyczącego sytuacji bezrobotnych osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu; 10. Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej ; 11. Podejmowanie działań wspierających współpracę różnych środowisk, pracodawców, instytucji sektora publicznego i poza publicznego w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością; 12. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych ze środków FP(organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy na rzecz osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy; 13. Wsparcie finansowe pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w PUP; 14. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON (organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy na rzecz bezrobotnych niepełnosprawnych oraz osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu); 15. Wsparcie finansowe pracodawców ze środków PFRON tworzących miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia osób z niepełnosprawnością; 2. Zwiększenie liczby stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością; 3. Utrzymanie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością poprzez zatrudnienie asystentów pracy dla osób z niepełnosprawnością. 4. Zwiększenie kwalifikacji osób z niepełnosprawnością poprzez rozwój szkoleń i poradnictwo. 5. Zmniejszenie bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością.

Realizatorzy	Samorząd powiatowy, samorzady gminne, PUP.
Partnerzy	Pracodawcy, organizacje pozarządowe, instytucje uczelnie wyższe, media.
Źródła finansowania	Budżet samorządu powiatu i gmin, Fundusz Pracy, EFS, PFRON, środki własne pracodawców.
Wskaźniki realizacji zadań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych pomocą; – liczba pracodawców, którym przyznano wsparcie finansowe; – liczba spotkań informacyjnych dla pracodawców; – liczba szkoleń, treningów aktywizujących; – liczba podmiotów ekonomii społecznej; – liczba wspólnych przedsięwzięć (sektor publiczny i pozarządowy) na rzecz aktywizacji zawodowej; – liczba utworzonych miejsc pracy; – liczba podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby z niepełnosprawnością.
Termin realizacji	Działanie ciągłe w latach 2021-2027.
Cel operacyjny C.4	Tworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnością dostęp do przestrzeni publicznej i uczestnictwa w życiu społecznym
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie idei dostępności środowiska przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnością o zróżnicowanej mobilności i percepcji – projektowanie uniwersalne; 2. Inicjowanie i wspieranie działań zmierzających do udostępnienia osobom z niepełnosprawnością środowiska fizycznego, w tym w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – dostępność dla osób z niepełnosprawnością do budynków mieszkalnych wielorodzinnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej; – promocja i tworzenie mieszkalnictwa chronionego i treningowego oraz funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością w naturalnym środowisku przy pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej; – likwidacja barier w mieszkaniach osób z niepełnosprawnością; – dostęp osób z niepełnosprawnością do różnych urządzeń związanych z budynkami oraz ich otoczeniem: – dróg , transportu, informacji, komunikacji i innych usług, w tym elektronicznych; 3. Zwiększanie dostępności „szerokiej” informacji poprzez wspieranie działań zmierzających do udostępnienia osobom z

	niepełnosprawnością nowych technologii oraz systemów informacyjno-komunikacyjnych w tym: stron internetowych i usług internetowych, upowszechnianie cyfryzacji oraz multimediiów.
Przewidywane efekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat barier utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością z różnymi dysfunkcjami; 2. Zwiększenie wiedzy na temat potrzeb osób z niepełnosprawnością, różnych specjalistycznych grup zawodowych w tym w szczególności: architektów, urbanistów, projektantów, informatyków; 3. Zwiększenie liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. 4. Zwiększenie dostępności osób z niepełnosprawnością do różnego rodzaju usług np. asystenta osób niepełnosprawnych, mieszkań chronionych i treningowych; 5. Zwiększenie mobilności osób z niepełnosprawnością poprzez tworzenie ośrodków i grup wsparcia np. domy dziennego pobytu itp.
Realizator	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, PUP.
Partnerzy	Organizacje pozarządowe, instytucje, media.
Źródła finansowania	Budżety samorządów powiatu i gmin, środki PFRON, środki unijne, środki organizacji pozarządowych, środki własne.
Wskaźniki realizacji działań	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zlikwidowanych barier w budynkach użyteczności publicznej; – liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w budynkach prywatnych; – liczba mieszkań chronionych, treningowych; – liczba działań informacyjnych dotyczących nowych technologii.
Termin realizacji	Działanie ciągle w latach 2021-2027.

VI. Ramy finansowe strategii

Środki finansowe na działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wieruszowskim na lata 2021-2027 będą pochodzić:

- z budżetów samorządów terytorialnych;
- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych oraz na finansowanie realizacji zadań zleconych;
- z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

- z Funduszu Pracy;
- z funduszy europejskich;
- z środków pozyskanych przez organizacje pozarządowe;
- z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe, ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu oraz możliwości finansowych gmin, powiatów i instytucji pozarządowych w tym okresie.

Należy założyć, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowe polityki społecznej powiatu wieruszowskiego i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu powiatu w kolejnych latach.

Próba planowania i konstruowania przybliżonych ram finansowych może być analiza wydatków powiatu na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w latach 2017-2019, w której nie zostały uwzględnione środki finansowe samorządów gminnych i organizacji pozarządowych. Gminy w ramach własnych budżetów corocznie będą planować wysokość środków finansowych na działania określone w strategii przypisane im do realizacji.

Tab. 89 Struktura wydatków (w złotych) powiatu na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w latach 2017-2019

Wyszczególnienie zadania	2017	2018	2019
Placówki opiekuńczo wychowawcze	120 651,52	126 529,91	150 977,11
Domy pomocy społecznej	5 434 544,22	5 908 021,64	6 545 468,92
Ośrodki wsparcia	1 338 327,49	1 732 442,66	2 062 682,61
Rodziny zastępcze	958 310,30	900 098,19	904 382,62
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	552 947,58	603 567,81	671 604,21
Punkt Interwencji Kryzysowej wraz z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej	58 319,32	60 361,34	58 896,71
RAZEM	8 583 751,95	9 331 021,55	10 394 012,18

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.90 Zestawienie środków (w złotych) PFRON wydatkowanych z otrzymanego w latach 2017-2019 algorytmu, w ramach programów celowych i środków powiatu na finansowanie zadań dla osób z niepełnosprawnością.

Rodzaj środków finansowych	2017	2018	2019
Środki PFRON przeznaczone na rehabilitację zawodową	14 978,94	12 319,38	19 806,63

Środki PFRON przeznaczone na rehabilitację społeczną	1 106 625,87	1 138 012,10	1.244 870,86
Środki PFRON w ramach programów celowych	68 172,50	59 533,12	150 773,00
Środki z budżetu powiatu przeznaczone na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej	91 137,89	94 549,36	103 102,39
Zajęcia klubowe w WTZ	-	22 500	54 000
RAZEM	1 280 915,20	1 326 913,96	1 572 552,88

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.91 Wydatki (w złotych) poniesione w latach 2017-2019 przez Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie na realizację zadań określonych ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz na koszty związane z zatrudnieniem pracowników i utrzymaniem urzędu.

Rodzaj wydatków	2017	2018	2019
Składki zdrowotne za bezrobotnych bez prawa do zasiłku	585 773,02	523 578,35	493 244,31
Koszty utrzymania urzędu, wynagrodzenia pracowników	1 460 447,06	1 445 717,65	1 541 630,39
Zasiłki dla bezrobotnych i dodatki aktywizacyjne	2 200 021,10	1 858 588,65	1 871 846,21
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	5 607 596,84	4 151 568,29	3 215 570,53
Koszty obsługi osób bezrobotnych i inne wydatki fakultatywne	175 059,71	146 960,43	160 386,61
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	172 743,80	128 700	249 402
RAZEM	10 201 641,53	8 255 113,37	7 532 080,05

Źródło: Dane opracowane przez PUP w Wieruszowie

Tab. 92 Szacunkowa wysokość środków finansowych powiatu na realizację zapisów strategii w latach 2021-2027

L.p.	Lata	Wysokość prognozowanych środków finansowych w złotych
1	2021	20 083 604
2	2022	20 686 112
3	2023	21 306 695
4	2024	21 945 895

5	2025	22 604 274
6	2026	23 282 402
7	2027	23 980 874

VII. Monitorowanie strategii

Ocena strategicznych dokumentów zawierających kierunki rozwoju powinna być dokonywana trzykrotnie: przed rozpoczęciem realizacji (ex-ante), w połowie okresu realizacji (mid-term) oraz po zakończeniu realizacji (ex-post).

Mierzone i oceniane są uzyskane produkty, wyniki, efekty i skutki. Działania służące realizacji celów oceniane są na podstawie czterech kryteriów: skuteczności, celowości, efektywności i wydajności.

Ponadto monitorowanie strategii służy do:

- bieżącej obserwacji zaawansowania strategii, aktualnej identyfikacji problemów w jej realizacji,
- oceny zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- kontroli postępów prac związanych z wdrażaniem programów realizacyjnych.

Obecna wersja strategii jest dokumentem otwartym, podlegającym aktualizacji w zależności od pojawiających się problemów społecznych.

Przyjęto, że działania przypisane konkretnemu celowi operacyjnemu będą monitorowane. Monitorowaniem działań na poziomie celów operacyjnych zajmować się będą jednostki odpowiedzialne za ich realizację, natomiast całość będzie koordynowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie.

Do monitorowania i realizacji celów, a w nich konkretnych działań zaproponowano wskaźniki realizacji działań. Ich coroczne obliczanie rozpoczynając od 2021 roku umożliwi dokonanie w latach 2021 – 2027 ocen konkretnego celu operacyjnego pod kątem skuteczności, celowości, efektywności i wydajności. Przedstawione wskaźniki realizowanych działań nie wyczerpują wszystkich wskaźników jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania strategii. W trakcie realizacji strategii mogą zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które będą odpowiednio przedstawiały realizację podejmowanych działań.

Do monitorowania strategii zostanie powołany **zespół ds. monitorowania strategii**, który dokonywać będzie bieżącej (raz w roku) i okresowej w latach 2024 i 2027 kontroli realizacji strategii. Efektem kontroli może być konieczność zmodyfikowania strategii. Zespół ds. monitorowania strategii będzie corocznie przedstawiać Zarządowi, a ten Radzie Powiatu informacje z realizacji strategii. Zmiany dotyczące celów operacyjnych są w gestii Zarządu Powiatu, po złożeniu wniosku zespołu ds. monitorowania strategii.

Zmiany dotyczące celów strategicznych wymagają zatwierdzenia przez Radę Powiatu po zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu.

VIII. Wdrażanie strategii

Przyjęcie przedstawionej koncepcji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wieruszowskim na lata 2021-2027 wynika z uznania wszystkich celów strategicznych jako równoważnych i silnie ze sobą związanych. Strategia była i będzie

konsultowana. W opracowaniu tego dokumentu uczestniczyły osoby z jednostek pomocy społecznej, oświaty, rynku pracy, służby zdrowia, policji oraz organizacji pozarządowych zajmujących się na co dzień polityką społeczną. Realizacja strategii będzie możliwa przy współpracy samorządu powiatowego i gminnego, wielu instytucji, organizacji pozarządowych.

Wdrażanie strategii

Lp.	Zadanie	Odpowiedzialni	Termin
1.	Przyjęcie dokumentu Strategii przez Zespół ds. opracowania strategii i przedłożenie go Zarządowi Powiatu	Kierownik PCPR w Wieruszowie	-do 20 listopada 2020
2.	Przekazanie dokumentu strategicznego do Gmin powiatu wieruszowskiego celem konsultacji	Kierownik PCPR w Wieruszowie	- listopad 2020
3.	Przedłożenie dokumentu Strategii po konsultacjach Zarządowi Powiatu	Kierownik PCPR w Wieruszowie	- grudzień 2020
4.	Przedłożenie dokumentu Strategii Radnym powiatu wieruszowskiego	Zarząd powiatu	- grudzień 2020
5.	Zatwierdzenie Strategii uchwałą Rady Powiatu	Rada Powiatu	- grudzień 2020
6.	Powołanie Zespołu ds. monitorowania strategii	Starosta Wieruszowski	-styczeń 2021
7.	Analiza realizacji Strategii	Zespół ds. monitorowania strategii	-raz w roku (po każdym roku realizacji)
8.	Przedkładanie sprawozdań z realizacji Strategii Radzie Powiatu	Zarząd powiatu	-raz w roku (po każdym roku realizacji)